

Värmlands Anor

2005:2

Juni 2005

Medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening

Årgång 22

ISSN 1400-1047

Stavnäs kyrka från Glafs fjorden. Sjöflefotografen Ludvig Åberg tog bilden någon gång under 1900-talets första decennier. Kyrkan invigdes 1705, och 300-årsjubileet kommer bl. a. att firas med kungligt besök i september.

Föreningen bildades 1983 och har till ändamål att stödja och stimulera intresset för släkt- och hembygdsforskning i Värmland och förena dem som delar detta intresse.

Föreningen är ansluten till Sveriges Släktforskarförbund.

Organisationsnummer 873201-6897

Föreningens adress

c/o Sander, Norra Berghaget,
667 32 Forshaga
E-post: lgsander@algonet.se

Medlemsavgift

Medlemsavgiften är 140 kr för ordinarie medlem och 30 kr för familjemedlem (2005) till svenskt postgiro **46 96 60-5**. Medlemmar i Norge betalar 130 norska kronor + porto 60 norska kronor till norsk postgiro **7877.08.16652**

Arkiv

Arkivcentrum Värmland, Box 475,
651 11 Karlstad. Telefon 054 - 61 77 00.

Besöksadress: Arkivcentrum Värmland,
Hööksgatan 2, Karlstad

www.genealogi.se/varmland

Styrelsen

Ordförande Lars-Gunnar Sander,
Norra Berghaget, 667 32 Forshaga.
Tel. 054-872754 Mobil 070-6348187

Vice ordförande K-G Lindgren,
Linnévägen 11, 661 43 Säffle.
Tel. 0533-14124, mobil 070-5228549

Sekreterare Gunnar Jonsson, Älvhagsg. 25,
661 40 Säffle. Tel. 0533-10559

Kassör Liv Hagberg, Garvaregatan 4,
652 20 Karlstad. Tel. 0730-401673

Ledamot Arne Berg, Kila, Vässby 2,
661 94 Säffle. Tel. 0533-63088

Ledamot Peter Borg, Ringvägen 1,
660 60 Molkom. Tel. 0553-41537

Ledamot Jens-Åke Nilsson, Gulsporrreg. 12,
653 45 Karlstad. Tel. 054-564783

Ledamot Hans Olsson, Virvelgatan 77,
667 32 Forshaga. Tel. 054-872993.

Suppleant Anette Carlsson, Hööksgat. 2A,
652 29 Karlstad. Tel. 054-181872.

Suppleant Sigvard Boström, Brosätter 317,
660 57 Väse. Tel. 054-861055.

Suppleant Eva Fredriksson, Karlag. 3C,
652 23 Karlstad. Tel. 054-189238

Suppleant Marianne Fröding, Lambergsg. 5,
652 21 Karlstad. Tel. 054-853521

Valberedningen

Bernhard Granholm (sk), Ljunggatan 39C,
664 32 Grums. Tel. 0555-61153

Rånald Engelbrekt, Spångbergsvägen 88,
682 32 Filipstad. Tel. 0590-10181.

Inggrid Johansson, Gansbyn, Sätra,
671 95 Klässbol. Tel. 0570-461070

Materialförvaltare

Jens-Åke Nilsson, Karlstad

INNEHÅLL

3	Bruksförvaltare Gabriel Liedström..
5	Ordföranden har ordet
6	Två generationer klockare
11	Cirkelledarträff
12	Svenskar i Norge...
13	Sökes: Ny redaktör!
14	Ätten von Heland på hemmaplan
16	Begravningskostnader förr och nu
18	Klotter från 1892...
19	Från fideikomiss till backstuga...
21	Antavla 115
22	Ur andra medlemsblad
23	Antavla 116
24	Anor sökes
25	Två värmlänningar skriver brev
26	Föreningens utgivning av böcker och register

VärmlandsAnor utges som medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening. Bidrag till tidningen, synpunkter på inriktningen och tips om händelser för bevakning mottas tacksamt av Redaktören. Författarna ansvarar för riktigheten i artiklar. Citera gärna VärmlandsAnor, men glöm inte att ange källa! Eftertryck av texter endast med författarens tillåtelse. Redaktionen förbehåller sig rätt att redigera insända bidrag.

Upplaga 1400 ex, 4 ggr/år

Manusstopp för 2005:3 är 1 augusti 2005.

Ansvarig utgivare

Lars-Gunnar Sander, Forshaga

Redaktör

Carl-Johan Ivarsson, Finnögatan 4 B, 614 33 Söderköping.
Tel 0121-21823, mobil 070-2253245. cj.ivarsson@telia.com

Layout

Anette Carlsson, Karlstad

Tryck

Tryckeri AB Knappen, Karlstad

Bruksförvaltaren Gabriel Liedström på Lersjöfors

av Kurt Nilsson

Det brukar ju sägas att när gäller släkt- och personhistorisk forskning så är det själva färden, inte målet enbart, som utgör belöningen på åratals slit och möda. Om nu det påståendet stämmer så har i vart fall jag blivit rikligt belönad efter årtiondens jagande efter bruksförvaltaren på Lersjöfors, Gabriel Liedström. Utan att jakten för den skull är avslutad, men det kan kanske sägas att återstående frågeställningar stramats upp en smula.

Skrinet i Spelnäs

Det började så sakta med att jag på resa till släktens rötter stannade till i byn Spelnäs vid Fryken i Sunne. Sagolikt vackert för en då rätt ung stockholmare på släktresa. En liten gård uppe i backen kallades "Gabbriels", och en titt i skrinet med gamla foton och diverse papper avslöjade namnet Liedström. En låda av det här slaget, mer eller mindre undanskuffad, finns som alla vet i var och varannan stuga, men lycklig den som får öppna skrinet och börja resan till dittills okända trakter och tider.

Man skall vara nyfiken, tror jag, eller kanske äventyrlysten. Det behöver ju inte nödvändigtvis gälla samtiden eller ens egen obetydliga person. När släktforskarressan väl kom igång strömmade nytt och krytt folk raskt till; ett par företagsamma nybyggare, en minst sagt processglad kopparslagare, en riksdagsman, några smeder, en borgmästare och bönder med skinn på näsan. Intressant folk hela bunten, och några av dem kom att bli följeslagare under långliga tider som jag inte skulle vilja vara utan.

I skarp kontrast med andra välprofilerade förfäder har ändå Gabriel Liedström i Lersjöfors kommit att stå i centrum för mitt intresse. Tack gamla skrin i Spelnäs för den saken! Vart tog det förresten vägen?

Gabriel Liedström var född 1719 och dog 1757, åtminstone sägs så i gammalt

material. Men låt oss nu se efter. Första gången han dyker upp är det som skrivare på Norums bruk i Nyed hos Herman Kolthoff. Året var 1739 och han blir kvar där till 1743. Under denna tid är han vid ett tillfälle dopvitne, nämligen då spiksmiden Johan Stiern och hans hustru Maria Jonsdotter låter döpa sin dotter Maria.

Efter en tre-fyra år på Norum vill Gabriel vinna nya sporrar, uppenbarligen, och en skrivare med namnet Liedström noteras 1743 på Upperuds bruk i Skällevads socken. Dock utan förnamn i mantalslängden, så om det rör sig om vår Gabriel är måhända tveksamt. Säkert är däremot att han under tiden 1743-1750 kan återfinnas på Munkfors bruk i Övre Ulleruds socken hos brukspatron Lars Bratt. Gabriel Liedström bor nu 1743 i Rud, och där är han återigen dopvitne. Denna gång är det en kollega, bokhållaren Carl Ellström och hans hustru Anna Unger som döper sin dotter Anna Maria samma år. Här på Munkfors är Gabriel skrivare och bokhållare.

Så tycker tydligen Gabriel Liedström att han kan sin sak och tjänat nog hos andra, han vill öppna eget. I november 1750 skriver han kontrakt med sin blivande svåger, också han blivande bruksförvaltare, Hindric Lindbom och hans hustru Christina Nyqvist. Det skulle han aldrig ha gjort!

Släkten är värst!

Även om bruksfolk i Värmland nog var välunderrättade om varandra, och Lindboms och Liedströms vägar redan tidigare korsats, så ramlade nu Gabriel in i ett riktigt getingbo, det Nyqvistska! Man kan undra, så här på avstånd, om Gabriel Liedström tillräckligt noga funderat över varför Lindbom ville lämna Lersjöfors som han rätt nyligen köpt av sin svärfar Jonas Nyqvist. Eller hade kärleken fullständigt kollrat bort Gabriel? Han skulle

snart nog i brudsäng med Nyqvists andra dotter, Ingri Greta. Kanske är det rätta svaret att den finurlige Lindbom såg chansen att så snabbt som möjligt krypa ur sin visit i det nyqvistska getingboet?

Det kan ju inte ha varit lätt att vara måg till Jonas Nyqvist, kopparslagare, men också lysande processmakare och småföretagare. En man med företagaranda parat med småaktighet och finurlighet över alla gränser. Vad hade den mannens gener sin hemvist, tro? Att han var son till hammarsmedsälldermannen Anders Nyqvist, det vet vi, en betydande man i Fryksdalen, men ändå? Äldermannen fann sin slutliga ro och trevnad hos den välsituerade änkan Karin Olofsdotter i Tjustersby, och sonen Jonas Nyqvist fann för sin del för gott att för tredje gången knyta hymens band med den välbeprövade men ännu fertila änkan Maria Faxell. Prästdotter, men strax kapabel att skänka den åldrande kopparslagaren ännu tre ätteläggar! Hänger ni med?

Framgång - och elände

Ären i början av 1750-talet måste ha känts både som lyckosamma och vedervärdiga för vår bruksförvaltare. Han gifter sig, får två söner och förvaltar större delen av det lilla koppar- och manufakturverket Lersjöfors vid Lersjöns sydliga ände. Den lilla Lerälven förenar Lersjön med Fryken och ger med sparsamt nyttjande kraft nog för verksamheten i Lersjöfors. Produktionen tycks ha varit rätt blygsam men ändå tillräckligt lönsam. En specialitet var de s.k. fatthakarna. Det är mycket grov byggnadsspik med utsmidda skallar. Kopparkärl till hushållen tillverkades också, men mest inbringande var nog de stora strutformade kopparformarna som användes vid brukens järnframställning.

Men säg den lycka som varar. Gabriel tycks nätt och jämnt ha hunnit dra in på Lersjöfors innan en våldsam släktfejdBry-

ter ut. Nu hade han ju till grannar i sin lilla värld två svågrar, nyqvistsönerna Anders och Petter som förefaller ha anammats sin fars exempellösa fiffighet i processmakarbranschen. Det hela tycks ha börjat så nått med att Gabriel Liedström som större jordägare vill lösa in svågrarnas små andelar - och på kuppen bli av med dem i vart fall nästgårds.

Lersjöfors var ju ändå bara ett fjärdedelshemman. Nu kontrar bröderna hastigt och lustigt med att åberopa sin börsrätt i syfte att bli kvitt svåger Gabriel. Varvat med påstått lättsinne med förmyndaransvar, gnäll över diverse fuffigheter och ideligt rättgångslöpande tycks bruksförvaltare Gabriel ha fått nog rätt snart, han dör "strax före jul" 1756 som änkan Ingri Greta Nyqvist uttrycker sig i en framställning till rätten den 10/2 1757 då hon begär anstånd med bouppteckningen. Hur Gabriel dör kan ju också vara värt att grunna över. Sunnes dödböcker har en lucka just för denna tid, men lyckligtvis finns en prosteritabell bevarad, och den ger intressant information. Utgår man nämligen från att det uppgivna födelseåret 1719 är korrekt så drucknade Gabriel "strax före jul", låt oss säga vid Luciatiden, 1756.

Nu ligger ju Lersjöfors nära flera vatendrag. Lersjön, Fryken, Rotten och så förstås själva förutsättningen för Gabriel Liedströms verksamhet i Lersjöfors, den lilla Lerälven. Men vad i all världen skulle Gabriel ut på isen att göra? Satt verkligen en rangerad karl som han och slet i iskalla nät för att komma åt en julgädda, eller kom han ridandes och drog ned i en vak i skymningen? Ja, säg det den som kan. Änkan var i vart fall bedrövad - skrev hon. Dock inte mer än att hon, Ingri Greta Nyqvist, raskt nog gifte om sig med Johan Söderberg, även han med nyqvistska gener i bagaget. Så fick han i sin tur förvalta den Nyqvistska-Liedströmska verksamheten på Lersjöfors. Men Ingri Greta tycks ha varit ett segt fruntimmer, ty hon överlevde Gabriel i femtio år.

En högt bedröfwad Enkia

Bouppteckningen efter salig bruks-

Den gamla stenbron vid Lersjöfors i Sunne socken. Här behövs en snabb räddningsaktion!

förvaltaren blev onekligen rätt vidlyftig. För sönerna Gabriel d y och Jan Jonas väntar trassliga år med ideligt byte av förmyndare och beskyllningar om bortslarvat arv. Rätten konstaterar att det inte fanns några släktingar på farssidan som man kunde anförtro förmyndarskapet, så man gav uppdraget åt pojkarnas morbror Hindric Lindbom. Nu blev det inte något lyckat val, precis. Han anklagades länge för att inte på ett honett sätt ha redovisat influtna medel efter den auktion som hölls på svåger Gabriels lösöre, och det var stort och rikt. Några exempel: två förgyllda silverne skänkbägare, silverspännen till Gabriels skor, halsduk och manschetter, ett par speglar med förgyllda ramar, en lackerad käpp med en runstav ristad på, ett par pistoler med mässingsbeslag och en krutflaska med beslag och en grön silkeknodd uti! Lägg så till välfyllda skåp och kistor av alla de slag, väl-mående boskap och skönt möblerade rum så framstår bilden av en bruksförvaltare som nog ordnat det rätt hyggligt åt sig, bortsett från släktbekymmer vill säga.

Märkligt är det sigill som Gabriel Liedström låtit tillverka och som den bedrövade änkan klämde till under sitt namn på bouppteckningsinstrumentet. Det visar bokstäverna GL i spegelmonogram under en adlig krona och med ett sköldbärande lejon som eljest var förbehållet furstliga personer! Detta var ett missbruk som kunde stått Gabriel dyrt, kungliga för-

bud reglerade sådant.

Slutligen måste man ju också notera den rätt stora boksamling som Gabriel Liedström ägde, nogsamt titel för titel registrerad i bouppteckningen. En tysk psalmbok och en annan bok på tyska, närmast en slags robinsoniad av Gustav Landcron, väcker ju tanken på att Liedström var en bildad man med måhända tyskt påbrå.

Hattmakare, präster och rådmän

Som jag letat efter denne Gabriel Liedström! Varifrån kom han egentligen, och hur såg hans bakgrund egentligen ut? Lika bra att jag bekänner på en gång - jag vet inte. Inte ännu vill säga för det bär mig djupt emot att ge upp. Några ledtrådar har ju ändå kunnat noteras.

En passus i Liedströms bouppteckning 1757 visar att dödsboet har en smärre fordran av "gl (gamle antar jag) Johan Liedström i Mariestad. Två personer med det namnet finns att tillgå i Mariestad. En var hattmakare och den andre var sämskskinnsmakare men att koppla ihop någon av dem med Gabriel Liedström fungerar inte. De kan ha ett släktskap i en yttre krets, bäst att söka följa Mariestad-Liedströmmarna bakåt ett stycke då, men icke! De dyker upp utan att lämna spår av sin bakgrund.

Men vidare då, det kan ju finnas andra Liedströmar i närheten. Det gör det, var så säkert: präster, rådmän, en krono-

Ordföranden har ordet

Så var ännu ett årsmöte avklarat i vår förening. I år blev det några förändringar i styrelsen. Jag vill tacka avgående ledamoten Björn Grindegård för det fina arbete som han lagt ned under sin tid i styrelsen. Samtidigt vill jag också tacka för det förnyade förtroendet som ordförande och även hälsa de nya ledamöterna Peter Borg från Molkom och Jens-Åke Nilsson från Karlstad välkomna till styrelsearbetet.

I år gratulerar vi våra norska vänner som firar två jubiléer. Det är nu 100 år sedan man blev av med det svenska överförmyndarskapet och 60 år sedan den tyska femåriga ockupationen upphörde. Men vi släktforskare vet att någonting som norrmännen inte blir av med, så är det sina tyska och svenska anor! Många norrmän bär släktnamn som skvallrar om att de härstammar från välbärgade borgare med rötter i Danmarks tyska provinser. Och

tusentals norrmän hade under 40-talet enligt myndigheterna den dåliga smaken att välja en tysk soldat till far. Hur ofantligt många innevånare i Östfold och angränsande fylken som är ättlingar till fattiga svenska utvandrare från framför allt Värmland och Dalsland är det väl ingen som vet. Om dessa berättade Tore Vigerust vid vårt årsmöte. Men en och annan flyttade faktiskt också i motsatt riktning. Själv har jag t ex inga värmländska anor men däremot är jag 1/62-dels-norrmän.

I Släkthistoriskt Forum 2/05 skriver förbundsordföranden Ted Rosvall om det mikrofilmade domboksmaterialet. Han tycker att det borde uppmärksammas mer och göras bättre tillgängligt. Landsarkivet i Göteborg nämns som ett föredömligt exempel där man kan plocka fram de mikrofilmade domböckerna på samma sätt som man gör med kyrkboksmaterialet. Det förtjänar då påpekas att exakt motsvarande service finns på Arkiv-

centrum i Karlstad! Den som gör sig besvär att böja på ryggen och dra ut en av de nedersta lådorna i forskarsalens plåtskåp, skall där finna ett källmaterial som är något av det mest spännande som en släktforskare kan fördjupa sig i. Där göms ett rikhaltigt underlag till oräkneliga framtida artiklar i vår tidning. Tyvärr har alltför få upptäckt detta!

Vår förbundsordförande är för övrigt en mycket aktiv och engagerad man. I Angeläget, informationsblad till förtroendevalda, går han till våldsamt attack mot det huvudlösa förslaget att flytta Riksantikvarieämbetet till Gotland. Han anser att det är lika dumt som att flytta bland annat riksdagen till Arvidsjaur och rikspolisstyrelsen till Hagfors. Det sistnämnda tycker jag däremot inte alls var någon dum idé!

Lars-Gunnar Sander

fogde och ytterligare några. Men ingen av dem vill kännas vid min Gabriel. Domböcker, mantalslängder, matriklar och församlingarnas arkiv avslöjar intet. Men soldater, då? Jo, det finns Liedströmar där med, men Krigsarkivets handlingar tiger still.

Men vänta nu, Liedström, lid och ström, trakten kring den sköna älven Lidan förstås. Den mynnar väl vid Lidköping? Ja men nu ändå... Alla bevarade handlingar med den anknytningen blev ju nästa uppslag för forskarmöda. Lika bra att ta med Ortsnamnen på Lid- i Värmland också, men med lika klen result.

Nålen i höstacken

Gabriel Liedström gav sin äldste son namnen Jan Jonas. Två så närbesläktade namn till en och samme gossepilt kan väl inte betyda annat än att farfars- och morfars-

namnen till varje pris skall hedersamt föras vidare i släkten.

Nu var ju den för oss bekante kopparslagaren och processmakaren Jonas Nyqvist gossens morfar, så långt stämmer det. Farfadern bör ju då ha hetat Jan, och då får ju bruksförvaltaren sitt patronymikon Jansson. Således Gabriel Jansson Liedström. Ett litet steg framåt för forskaren. Fast det förstås, att leta efter en Jan/Johan i Sverige vid den här tiden får väl den gamla nålen i höstacken att verka tämligen lättfunnen.

Och nu då?

Det måste ju vara någon ute i den stora släktforskarörelsen - är vi inte hundratusentals - som har stött på bruksförvaltaren Gabriel Liedström på Lersjöfors i Sunne. Så jag skriver insändare och efterlysningar, många, söker minnesgott

folk, gräver i privata arkiv, kollar gravstenar och frågar till tjatighet andra mer lyckosamma forskare om möjliga nya infallsvinklar i letandet.

Stenbron i Lersjöfors

Då och då åker jag upp till Lersjöfors. Har ni sett den lilla vackra stenbron som ligger så vackert där Lersjön stilla sipp-
rar ut i älven? Inte det, åk då dit, det är en ljuvlig plats lite vid sidan om. Synd bara att bron börjar se lite tafflig ut, den är ju egentligen ett första klassens industri-minnesmärke. En kulturnämnd och hembygdsförening med lite krut i skulle väl kunna klara det här? Arvet ej förspill - som dig hör till fick man ju lära sig en gång i tiden. Det gamla ordet gäller nog ännu. ■

Två generationer klockare

av Sigvard Boström

Bland mina anor finns två klockare. Den ena tjänstgjorde i Väse och den andra i Segerstads och Östra Fågelviks församlingar. Följande lilla uppsats är ett försök att redovisa något av deras liv och verksamhet.

Inledning

Redan de gamla landskapslagarna förut-satte att det fanns en klockare ute i församlingarna. Klockaren var en lägre befattningshavare inom kyrkan. Han skulle ringa i klockorna, tjäna vid mässorna, hjälpa prästen vid olika förrättningar, sköta och vidmakthålla kyrkans inventarier samt vidarebefordra prostens eller kyrkoherdens brev till nästa församlings klockare. Ett viktigt krav både under den katolska och under den efterreformatoriska tiden var att klockaren kunde sjunga. Det dröjde långt in på 1700-talet innan orglar blev allmänt förekommande. Det var därför viktigt att klockaren kunde ta upp och leda sången.

Vallonsläkten Gihl

Snavlunda kvarn ligger vid Svartån i Ånsta socken, strax väster om Örebro. I början av 1700-talet bodde där mjölnaren och borgaren Hindrich Gihl. Han vigdes 1709-10-10 i Örebro med Christina Uppström. I Ånsta-Långbro dopbok för januari 1718 är både Christina och maken Hindrich faddrar vid ett barndop. Här kallas hon "Henrich Gyhls hustru Mad: Christina Uppström". Madam var vid den tiden en vanlig benämning på en borgarhustru.

Makarna hade tillsammans tio barn som var födda omväxlande i Örebro eller Ånsta. Det fjärde barnet döptes till Johan Henrik. Jag har inte lyckats återfinna hans födelsenotis men sannolikt bör hans födelseår ligga någonstans i luckan mellan systrarna Margareta, född 1713 i Ånsta församling (T), och Sara född 1717 i Örebro. Genomgång av födelseboken

C:1 för Ånsta-Långbro socken och C:2 för Örebro har varit resultatlös. Johan och hans bror Nicklas, född 1711, var emellertid samtidigt inskrivna i Örebro skola 1723-09-10.

Gihl är en vallonsläkt och Johans farfars far, Henri Giel var byggmästare. Den 22 mars 1628 skriver han på ett kontrakt i Liège som snickardräng på tre år och kan därmed antas vara född omkring 1605. Han kommer först till Österby Bruk i Uppland, där han återfinns på 1630-talet. År 1640 flyttar familjen till Norrköping där han blir byggmästare på Holmen.¹

År 1736 förolyckades fadern Hindrich i sin kvarn. Död- och begravningsboken uppger följande: "Borgaren Hindrich Gihl wid Snaflunda som olyckades uti Qvarnhuset och slintit och måste där sitt timmeliga lif tillsläppa. 64 år gammal."

Faderns bouppteckning

Bouppteckningen består av elva sidor som inleds med utförligt redovisning av alla barnen som levde vid tidpunkten:

1: Den äldsta dottern *Maria Gihl*, nu gift med herr prästen Lars Wallman i Stockholm, frånvarande, hwilken igenom bref af den 29 december 1746 föreskrifwit sig wara nögd, med hwad dess swåger mölnaren Erik Atterling gör.

2: Sonen Fältwäblen *Niclas Gihl* wistandes i Stralsund, frånvarande, igenom bref af den 4 februari innewarande åhr, till en obekant med namn Martin Fredrik Lange, hwarutinnan han förtecknar sig nögd, med hwad öfriga arfwingarna göra.

3: Dottern *Caisa Greta Gihl*, som warit gift med mölnaren Eric Atterling och för twenne år sedan med döden afliden, samt efter sig efterlämnat trenne barn som lefwa, nemligen sonen Johan på 13de, dottern Stina på 9de och dottern Sara på 5:e året, å hwars wägnar fadern sig instäldt

4: Sonen *Johan Gihl* har herr

Häradshöfdingen Sandelin genom bref af den 24 januari innewarande åhr, förklarat sig wara nögd med hwad de närwarande arfwingarna göra.

5: Dottern *Christina Gihl* ogift, nu för tiden tjänst hos herr Öfwerst Lieutenant Palmfeldt, frånvarande.

6: Dottern *Anna Sara Gihl*, gift med Capellanen herr Per Friberg i Grums socken, frånvarande, är nögd efter bref, hwad de öfriga arfwingarna göra.

7: Sonen *Carl Hindrik Gihl*, närwarande och

8: Dottern *Lisa Regina Gihl* ogift, är hos dess swåger Capellanen Friberg 19 år gammal.

Johan, som vid tidpunkten bör ha varit omkring tjugo år gammal, var tydligen i tjänst hos ovannämnde häradshövding Sandelin.

Äktenskap

År 1749 ingår Johan äktenskap i Karlstad med Annika Kajsa Goldamer vars far, Johan Gottfrid Goldamer, var soldat och sedan sadelmakare i Karlstad. Familjen bosatte sig först i Karlstad där de två äldsta barnen, Stina Catharina och Johan Henrik, är födda. Familjen flyttade sedan till Södra Näs i Frykeruds socken. Gården, som var kronoskattehemman, ligger i norra änden av Prämsjön. Den ägdes av föraren herr Johan Nemlander och denne, med flera, står som fadder när dottern Sara Greta föddes här 1755. Johan har nu titeln bokhållare.

I husförhörslängden för Varnums socken, även kallad Kristinehamns landsförsamling, AI:2 4/5 sidan 177, finns familjen upptagen under gårdsnamnet Kroksviks Nybygge: "Herr Johan Gil, Madam Anna Catharina Goldamer, dotter Stina Caisa 1750, dotter Sara Greta

Fotnoter

1. Källa: Axel Gihl, Bjärred.

Klockargården i Väse. Foto Sigvard Boström.

1755. Bortflyttad med sitt hushåll in till staden 1764."

Klockare i Väse 1771 - 1781

Klockaren i Väse, Anders Gabriel Öhrberg avled 1771-01-29 och en ny skulle tillsättas. Vid en sockenstämma i Väse den 24 mars 1771, utnämndes, bland 18 sökande, vice häradsskrivare Johan Gihl till ny klockare efter aflidne Anders Öhrberg. I protokollets § 2 står följande: "Anmälte Pastor til åter-besättjande den genom Klockaren Anders Gabriel Öhrbergs dödeliga frånfälle ledig blefna Klockare-beställningen. Pastor uppläste först et antal af 18 Personer, som hos honom hade gjort ansökning om detta ämbete, och frågade sedan, hwilken af dessa församlingen helst åstundade til sin klockare.

Herrar Ståndspersoner yttrade härwid sin tanka wara denna, at alldenstund Klockaren egentligen står under Pastore betjening och uppsigt, hwaraf Pastore fullkomliga utöfning af sina ämbets förrättningar til en betydlig del beror på Klockarens dugelighet, tro- och redsamhet, så lemnade de detta wal aldeles til honom, och det så mycket mera, som äfwen detta äger sin grund i kyrkjolagen.

Allmogen, som fann detta yttrande skäligt, förente sig och i samma mening. Denna församlingens gunstelige wälwilja erkände Pastor med tacksamhet, och yttrade sig derföre härwid, at bland de sö-

kande woro många som för sin skickelighet hade gjort sig wärdiga all god åtanka, men såsom lotten kunde ej falla på flera än en, altdärföre utnämnde han til Klockare vice häradsskrifwaren Hr Johan Gihl, såsom den der både genom skickelighet, ålder och allahanda betjening i Kronans tjenst pröfwats mäst förtjent til denna lilla befordran.

Nogen utaf Allmogen yttrade sig wäl härwid, at de gerna hade sedt nogen af sina egna inom församlingen befordrad härtil: men efter flera gjorda föreställningar af bemälte Gihls longeliga förtjenster och wackra egenskaper, hwilka wid det wal, som af Pastor war gjordt, sedan Herr Brukspatron Johan Kolthoff och Herr Landt-Camereraren Collin hade blifwit såsom Löftesmän för denna, nu antagna nya Klockaren Johan Gihl, enligt Kyrkjolagen XXIV Cap. 21 § inskrefne, blef det allmänne beslutit, at genom utdrag af Protocollet stadfästa honom i Klockare-Ämbetet uti Väsehärads församling

Ol. Fryxell Joh. Kolthoff"

Johan tjänstgjorde som klockare i Väse församling 1771 - 1781. Något exakt, dödsdatum har inte gått att få fram, då Väse död- och begravningsbok för åren 1772-1814 tyvärr saknas, men viss hjälp lämnar ett sockenstämmoprotokoll daterat 1781 den 23 december där det står följande under rubriken "Samtal med för-

samlingen":

"Pastor notificerade Församlingens Klockare Gihls död som timade d. (tomrum) beklagande sig öfver denne mannens saknad och yttrade sitt bekymmer, at kunna få någon i stället, som med samma besked och ärlighet, som han förrättade sysslan. Pastor gaf tillkänna Änkans begäran, at kunna få Extra Contoristen wid Landshöfdinge Embetet i Carlstad Hr Johan Låstbom, såsom hennes salige mans gode vän i lifstiden, och bekant med hwad till räkningar och sysslan hörer, at förestå så wäl rästen af innewarande, som tillkommande nådår, aldenstund hon till honom hade sitt mästa förtroende. Härtill hade Pastor

redan förut gifvit sitt bifall, hwilket hela församlingen confirmerade, hwarwid beslöts at Låstbom skulle börja med tjenstgöringen näst instundande Nyårsdag.

Sven Fryxell"

Johan var tydligen en mycket duglig och uppskattad klockare. Det är med stor sannolikhet rätt dödsdatum som anges. Märkligt nog har det inte gått att återfinna någon bouppteckning efter Johan som blev 67 år gammal.

Klockaren blev även socken-apotekare

År 1760 utkom klockaren Nils Olofsson i Gillberga med en skrift med titeln "Socken-Apothek Och någre Hus-Curer". Initiativtagare var kyrkoherden i samma socken, Johan Göransson, som i ett brev till landshövding Adolf Mörner skrev bl.a. "at det wore omöjeligit för socknens aflägsenhet och fattigdoms skull, at kunna bispringa dem med läkare-råd och botemedel; at han wäl hade en kläckare i socknen, som kunde åderlåta, något läsa och skrifwa, samt använda några husmedel i wissa sjukdomer, fast utan någon ordning och pålitelig anledning". Kyrkoherdens idé var nu att klockaren skulle ges tillfälle till förkovran genom en medicinsk kurs. Sedan skulle klockaren förhoppningsvis kunna spela en större roll i bygden, förbygga ohälsa och kan-

ske bota en del sjukdomar.

Så kom det sig att klockaren Nils Olofsson år 1758 fick resa till Stockholm och inrätta sig på Kongl. Lazarettet som medicinstuderande under några månader hos assessorn vid Kongl. Collegium Medicum, Lazarettets Medicus Joh. And. Darelus. Klockaren antecknade noga det han borde minnas och Darelus gick igenom dessa för att inga missuppfattningar skulle ske.

I slutet av 1758 var klockaren hemma igen och började praktisera sina nya lärodomar. Kyrkoherden följde arbetet med intresse och ungefär ett år senare lämnade han en projektredovisning till landshövdingen. Utvärderingen var så positiv att landshövdingen skickade ett brev till Kongl. Collegium Medicum med förslag om att använda klockare och andra lämpliga personer till att förbättra hälsoläget. Tanken var att arbetsmaterialet skulle bearbetas och ges ut i tryckt form. Det stod redan klart att Gillbergaexemplet hade bildat skola i flera grannsocknar.

Skriften utkom 1760 med ett förord av Darelus där han berättar om bakgrunden. Boken är försedd med ett mycket utförligt och väl genomarbetat register och dessutom är stoffet grupperat i fem kapitel med följande rubriker: *"Apotheks inrättning, Kort beskrifning på medicamenter, Läkare-Frågor, Om Sjukdomar och Om Recepter"*.

Assessor Darelus' och Gillberga-klockarens gemensamma alster väckte stor uppmärksamhet och Collegium Medicum uppmanade efter en tid alla stift i riket att skaffa ett exemplar av boken till varje kyrka. År 1771 utkom en andra, "något förbättrad", upplaga, "ej mer widörd än at hwar och en som äger den första kan lätteligen tillsätta förändringarne, där de finnas". 1760-talets "Värmlandsmodell" vann både spridning och uppskattning.²

Johan Gihl bör med ganska stor sannolikhet haft tillgång till verket under sin tid som klockare i Väse. Förmodligen inköptes boken redan under föregångaren, Anders Gabriel Öhrbergs tjänstgörings-tid, 1756-1771.

Johan Gihl var min farfars farmors mormors far.

Erik Larsson, bonde, svarvare och klockare

Erik föddes 1753-10-15 i Bäckelid, Väse socken. Fader var bonden Lars Persson

och hans hustru Ingeborg Eriksdotter. I Väse dopbok står noterat att Erik "döptes i kyrkan af Pastor". En sådan anteckning om platsen är ganska sällsynt. Det är också rätt ovanligt med så lång tid, nästan en hel vecka, mellan födelse och dop. I det här fallet har föräldrarna valt att vänta till den första söndagen efter födseln som var den 18:e efter Trefaldighet.

Erik var således bondpojke men även en s.k. gärningsman dvs. hantverkare. Det står noterat i vigselboken att han är svarvare. Han bodde (fortfarande?) i Bäckelid när han år 1777, två veckor före sin 24-årsdag, gifte sig med den jämnåriga Sara Greta Gihl som var dotter till klockaren i Väse, Johan Gihl. Familjen bosätter sig i Rösebacken, Väse där det första barnet föds 1778.

År 1782, när han är 29 år gammal, söker "Bonden Erik Larsson från Rösebacken" tjänsten som klockare i Väse efter sin svärfar Johan Gihl som avled 1781. Det var sammanlagt sex sökande till tjänsten, men tre av dessa, bl.a. Erik Larsson, hade kommit in för sent med sin ansökan. Protokollet med förteckningen över de sökande berättar att "hwilka 3 sistnämnda sökande efter den i afwisan under d. 20 december sistlidne år, om detta kungjorde underrättelse, med sina ansökningar försent sig hafwa anmält."

Tjänsten tillföll *"Extra Lands Contoristen Johan Låstbom, hwilken under nämnda afledne klockares sjukdom, efter dess egen begäran, någon tid dess syssla förrättat och d. 23 sistlidne december förordnad, at tjenst och nådåret förestå."*³

Klockare i Segerstads församling

År 1782 flyttar familjen från Rösebacken till Segerstad där Erik fått tjänst som klockare. Hans företrädare på posten misshandlade tydligen sin syssla att döma av följande utdrag ur ett visitationsprotokoll daterat Segerstad den 9 september 1782, §8:

"Kläckaren har nu Boställe; men uppbär lön efter 1681 års Kongel. förordning och åtnjuter årl. 3ne Collecter. Om hans uppförande förspordes, att han för felachtigheter deruti flera gånger fått tilltal och warning; och tillsades nu på det allfarsammaste att wid sysslans förlust sig hädanefter rätta och bättra." Någon bättring skedde tydligen inte för tre månader senare står följande att läsa i proto-

kollet från Segerstads församlings sockenstämma den 2 advent 1782:

"Uppå en behörigen utlyst almän Sockenstämma 2 advent söndagen år 1782 blef enhälligt af Segerstads respective Församling samtyckt och belefwt, att förra Kläckaren Peter Håkansson skulle få afträda sin innehafda Kläckaresyssla emot vissa bergade förmoner till Erik Larsson ifrån Väsehärads Sockn, hälst den förre för sin inräkade skuld och fattigdom ej längre förmätte bestrida den syssla, men den sednare deremot blifvit bepröfvad och befunnen äga all den skickelighet och egenskaper, som Kyrko ordningen och flera Kongl. förordningar före Skrifva."

Ifölje hvaraf Erik Larsson blef till Kläckare i Segerstads sokn antagen och förordnad, med den lön och förmoner, som samma syssla af ålder åtfölgt och efter lag och förordningar böra åtfölja, hvaremot honom Erik Larsson åligger att beflita sig om en anständig och Christelig lefnad och sorgfälligt iagtaga de plikter, som kyrko ordningen föreskrifva. Hvarå fullmägt genom utdrag af detta Sockenstämmo protocoll kommer honom att meddelas."

Ut Supra in fidem protocolli

Joh. Ågren

*Pastor et Prost loci"*⁴

Johan Ågren 1725 - 1811 var kyrkoherde i Nor 1779, kontraktsprost i Nors pastorat 1788-1805, teologie doktor 1809.⁵

Erik förekommer flera gången i Segerstads sockenstämmoprotokoll t.ex. år 1784 den 16 Maj eller Bönesöndagen. Här står i §10: *"Åt nu tjänstgörande Kläckare blef uppå dess begäran beviljadt, att på Gåsön få afhämta 30 å 40 små timmerstäckar till en liten bod och ladas upbyggande vid Sockne Kyrkan, dock med det vilkor, att han deremot på sin kostnad och utan församlingen gravation inlägger nyja tilder (tiljor = golvbräder) til golf i Sockenstugan, som äfven få afhämtas från samma ö."*

Klockarfamiljen bor i "Socknestugan" och den första noteringen om deras nattvardsgång återfinns år 1786. I Segerstad föds också tre av barnen Johan Fredrik 1786, Margareta Lovisa 1788 och Lars 1792.

Ny tjänst i Östra Fågelviks församling

I Östra Fågelvik hade klockaren Anders

Eriksson-Wennergren, som innehaft tjänsten 1788-1798, avlidit. Det kan inom parentes nämnas att det var dennes far som skänkte det vackra golvuret i kyrkans kor som tack för att sonen valdes till klockare.

I "Sockenstämma 1798-12-02 med Fogelviks församling" läser vi i §1:

*"Som denna församlingens klockare Anders Wennergren, som i lifstiden varit mycket älskad och afhollen för sin trogna och berömliga tjänst, nu nyligen genom döden afgådt, och dess enka Cajsa Magnusdotter erhollit, enligt hvad Acta Synod. Upsal. den 25 febr. 1725 med hela församlingens bifall, et Nådär; Så antogs drängen Anders Boström, som sedan hafva kommit öfverens med Enkan om lönewillkoren, till vice kläckare, nemligen på det sättet, at han skall börja psalmerna Sön- och Högtidsdagar, och tillika då biträda med uppassning i de mål han kan och hinner med - men sjielva hufvud bestyret med alla de en kläckare tilhöriga göromål, utom Sängen, och ansvaret därföre, åtog sig till alla delar Herr Olof Wigartz och kyrkovärden Anders Magnusson i Ångtorp."*⁶

Den ovan nämnde Anders Boström 1778-1839 var måg till Erik och Sara Greta. Han var gift med deras äldsta dotter Anna Gihl 1781-1867 och blev sedermera kyrkoväktare i Östra Fågelvik.

Efter 16 års tjänstgöring i Segerstad längtade tydligen Erik till hemtrakterna och sökte tjänsten i Östra Fågelvik. Klockarevalet redovisas i "Sockenstämma 1799 den 20 october hållen uti Fogelviks kyrka då följande förehadades och avgjordes."

Sedan Hr Pastor hade gifvit församlingen tillkänna afsigten med denna samman komst nemligen att utvälja sig en Kläckare i den aflidnas ställe förfrågades om församlingen hade något att påminna mot valet vartill svarades nej; frågades även om Vallängden var uppläsen och vederbörligen justerad som besvarades med ja.

§2

Härpå uplästes de sökandes betyg samt deras Caution Skrifter hvarvid intet var att påminna, hvarföre och valet blef förrättadt.

§3

Utaf alla de af församlingen som voterade var ingen som icke lemnade sin röst på Kläckaren Erik Larsson, utom en röst, och undfick äfven samma man Högvördiga Hr Prostens röster och således blef han enhälligt af församlingen utnämnd til Klockare hvarföre han och med fullmagt skulle förse.

§4

En del af församlingen ville väl vid detta Klockare val göra något förbehåll,

nemligen at den som blef antagen til Kläckare skulle vid förefallande kyrkoarbeten, upskrifva och hålla räkning för dagsverken, och det utan något arvode, men som detta var stridande emot lag, som utfäster någon betalning för Klockaren vid upseendet häröfver, så kunde härpå intet afseende göras - men om församlingen och Kläckaren sinsemellan härom öfverenskommo, vore derå egen sak.

§8

Som Kläckaren Erik Larsson i Segerstad församling söker transport till lediga klockaretjensten i Fogelvik, derföre utfästa vi undertecknade och till alla delar gå i full borgen för honom, om han af Högärewördige och Höglärde Herr Prosten och församlingen blir dertill antagen - försäkras af Rösebacken den 14 April 1799

Olof Andersson i Bäckelid och Wäsehärads Socken

Anders Pehrsson i Sutterhöjden Byggmästare

Till Vittna

N:M: Lars Olofsson i Backa

Jonas I.A.S. Andersson i Rösebacken

Likheten med sjelfva originalet besannar

Sv. Nyquist

Vittnar

Dan Herlenius

(Kyrkoherde i Väse härad)

Turbulent avslut i Segerstad

Innan Erik lämnade sin tjänst i Segerstad förorsakade han ett visst rabalder genom att lämna in den begäran om ersättning som han framför i § 2 i följande protokoll. Anledningen till denna var tydligen att han tillsattes som klockare i Östra Fågelvik från den 1 januari, men kvarstod i sin gamla tjänst i Segerstad fram till den 30 april. Det som verkar synnerligen märkligt är att han reser kraven på ekonomisk ersättning till sin efterträdare som ännu inte utsetts och inte till församlingen. Nog verkar hans ersättningskrav vara "en i sig sielf obillig och lagstridig begäran, syftande till 3dje mans förfång, då ännu

Sedan 1951 sköts klockorna i Väse kyrka elektriskt. Eftersom klockorna inte är lika stora och den maskinella drivningen gör att svängningen är konstant ringer de inte i takt som de gjorde på den tiden då klockarna i Väse skötte ringningen manuellt. Foto Sigvard Boström.

Fotnoter

2. Källa: Wermlandica 1986, sid. 17ff

3. Sockenstämmoprotokoll för Väse 12 maj 1782.

4. Segerstads kyrkoarkiv Kl:1, sid. 48.

5. Edestam: Karlstads stifts herdaminne, del 4 sid. 248.

ingen dess efterträdare blifvit vald, och ännu mindre deröfver hörd" som det står i protokolltexten.

"Protocoll, hållit år 1800 d 27 apr. eller andra Söndagen efter Påsk vid det behörigen utlysta förhöret med sökanderne till den lediga Kläckare sysslan uti Segerstads sockn. Närvarande Wälborne herr Ugglar för Karterud och Herr Åberg för Hanevik samt den stor del jordägare bland allmogen.

§1

Innan förhöret företogs anmälte förre Kläckaren Erik Larsson sin vördsamma begäran, att, i anseende til sin inom några dagar förestående afflyttning till Fogelviks Sockne Kläckare syssla, måtte nu honom tillåtas, att till Kyrkovärdarne härstädes få lemna Kyrkans honom anförtrordade lösöron, samt tillika få upläsa sina uprättade förteckningar både på den inbetalte och utlånte Kyrko-Kassan. Detta fant närvarande Socknemän skäligt att bevilja...

§2

Af bemälte afskiedstagande Kläckare gjordes vidare till närvarande församlingens ledamöter vördsam anhållan om deras benägna bifall och samtycke, att den honom efterträdande Kläckaren, måtte åläggas, till honom godt göra med 25, minst 20 Rd Spec: den öfvertjänst, som han vid denna sysslan i 4 månaders tid ifrån Nyåret, den tid, han den tilträdde och til maji månads början, då han nu den afträder. Detta ansåg väl ordförande Prost, såsom i flere afseende mindre lagligt och förhastadt, då ännu ingen Klockare blifvit tilsatt och ännu mindre häröfver hörd, men icke desto mindre och då större delen af allmogen härtill samtyckte, och ingen hördes det begärda bestrida, sade sig ordföranden sig ej kunna neka, att lemna honom det begärda beviset på de närvarandes afgifne lofver och samtycke till förenämndes begäran."

Två veckor senare hölls ett nytt möte med församlingen: Utdrag af Protokoll, hållet vid Klockare valet i Segerstads sockn som, efter förut skedd laga pålysning, anstältes år 1800 d. 11 maj, eller 4de Söndagen efter Påsk.

§1

Protocollet, hållit 14 dagar förut vid det anstälte förhöret med sökanderne till Kläckare sysslan i Segerstads sockn blef nu först upläst och vederbörligen justeradt. Emot 2 §, rörande den förre Klockaren Erik Larssons andragne be-

gäran till församlingen om dess samtycket och löfte, att den tilträdande Kläckaren skulle åläggas årsätta honom 25 minst 20 Rd Spec: för dess gjorda 4 månaders öfvertjänst vid denna sysslan, den han först vid Nyårs början hade tilträdde, men nu d 1 Maj afträdde; gjordes nu af föresamlade Herrar med flere vid detta tillfälle stark protest, såsom öfver en i sig sielf obillig och lagstridig begäran, syftande till 3dje mans förfång, då ännu ingen dess efterträdare blifvit vald, och ännu mindre deröfver hörd, hälst den Kläckare som blifver vald, äger att taga oafkortad lön ifrån Maji till Maji månader, då han den i rättan tid tilträder. Valförrättaren sade sig hafva äfven insedt olagligheten av denna begäran, men att dock sanningen likmätigt, ej kunnat neka honom det begärte beviset, endast derpå, att större delen af allmogen vid förenamde tillfälle sad och samtyckt. Men då de nu med stilla tigande tycktes ändra sina tankar; så blef nu beslutet, att mera nämde begäran alldeles skulle afslås. ⁷

Det tidigare beslutet om godkännande av ersättningskravet blev således ändrat till avslag. Familjen flyttade till Östra Fågelvik och "År 1800 den 11. Maji blef allmän Sockenstämma hållen med Fogelviks församling." I §2 står att "Kläckaren Erik Larsson undfick sin Fullmakt och emottog ett öfwer Kyrkans tillhörigheter inrättat inventarium." Familjen kunde därmed installera sig i klockarens tjänstebostad, den s.k. Klockaregården, i Spånga som ligger ca 300 meter väster om den gamla kyrkplatsen.

Söker klockaretjänsten i Väse

År 1802 var klockaretjänsten i Väse återigen ledig efter Johan Låstbom som avled den 12 juli samma år. I Väse sockenstämmoprotokoll från den 3 oktober 1802 står följande i § 6:

"Sluteligen till kännagafs at ansökningstiden till Kläckaresyslan slutades den 1. octobr, och at Sökande hade sig anmält i följande ordning ---: Julii. 31. Klockaren Eric Larsson och dess Måg Anders Boström Fogelvik."

Det är intressant att notera att Erik, nu 51 år gammal, söker tjänsten tillsammans med mågen Anders som sedermera blev kyrkvaktare i Östra Fågelvik.

Det var sammanlagt elva sökanden "alle försedde med bewis om god frägd och skicklighet till syslan". Tre av de sökande blev uppsatta på förslag, dock inte

Erik Larsson. Förutom medsökande med större meriter, kan även följande passus i protokollet haft betydelse för utgången: "Församlingens Ledamöter anhöllo enhälligt, at då skickelige sökande funnos innom Sockn, som genom tjenstgöring wid förra och nu warande tjenstledigheten gordt sig wäl kände och tillwunnit sig allmänt förtroende, de ock måtte få rum på förslaget framför främmande och utom Stifftet och Länet boende; hälst deße, som bodde innom Sockn, kunde, utan församlingens tunga, sielfwe förskaffa sig nödige Hus wid Bostället."

De sista åren

År 1820 avled hustrun Sara Greta, 65 år gammal. Erik, som då var 67 år gammal, framlevde sina återstående 15 år som änkeman. Dåvarande komministern Erik Palin skriver i sin bok "Östra Fågelviks kyrka", på sidan 43, att Erik är klockare i Fågelvik åren 1799-1835. Han tjänstgjorde således i 36 år i Östra Fågelvik, från det att han var 46 år till sin död vid 81 års ålder. Läger vi därtill även de 16 åren i Segerstad uppgår hans sammanlagda klockargärning till 52 år.

Palin skriver vidare: "Under hans tid som klockare infördes vaccinationen, och Erik blir den förste vaccinatören, en konst som han lärde sig hos en läkare i Karlstad. Han fick även vara med om att "sjunga in" den Wallinska psalmboken, som togs i bruk här i pastoratet 1:a söndagen i advent år 1824." Han var då 71 år gammal.

En klockare skulle vara mångkunnig och Erik var tydligen inget undantag. Han var också bouppteckningsman och hans namnteckning återfinns på bl.a. en bouppteckning från den 21 november 1803 efter änkan Katarina Andersdotter i Sundstorp. Dokumentet är undertecknat:

Wärderings och uppteckningsmän
Eric Larsson Klockare
Nils Nilsson i Stafnäs ⁸

I Östra Fågelviks dödbok för 1835 står han noterad som klockaren Erik Larsson Gihl. Han blev 81 år 8 månader och 3 dagar gammal.

Erik Larssons egenhändiga namnteckning.
Foto: Sigvard Boström.

Bouppteckningen efter Erik

Bouppteckningen efter Erik inleds på följande sätt: "År 1835 den 29 juni blev laga bouppteckning förrättad efter aflidna Klockaren Änkemannen Erik Larsson i Fogelvik som med döden afgick den 14 juni 1835, i närvaro af samtliga arvingarna nemligen sonen, Commministern i Glafva Fredrik Johan Gihl, dottern Anna, gift med Anders Boström i Sundstorp samt dottern Lovisa Margareta, gift med Kronolänsmannen A. G. Schyllander i Gösse härad, hvilka mågar också voro närvarande. Boet uppgafs af änkan Ingrid Olsdotter som under sista året arrenderat Klockarbostället och försörjt klockaren."

Dokumentet visar att han vid sin bortgång ägde 1/24 efter helt i hemmanet Berg i Östra Fågelviks socken. Fastigheten värderades till 233 Rd Bco. Bland övriga poster kan nämnas; 1 fickur i silver 10 Rd Bco, 1 svarfstol med hvarjehande jern 2 Rd Bco, 1 hjulsvarfstol, 1 smidesbälg 6 Rd Bco, 1 öfverklädd päls 5 Rd 16 Sk, 1 bok kallad "Sömnlösa nätter" 16 sk, diverse gamla psalmböcker 4 Sk, 1 får 1 Rd 16 sk.

Bland utgifterna kan nämnas; Fattigprocent 27 sk och "för likkistebräder" 32 sk. Den sammanlagda behållningen utgjorde 397 Rd. Vid tiden var 1 riksdaler = 48 skilling och 1 skilling = 12 runstycken.

Erik tycks, i mån av tid, ha fortsatt med sitt tidigare hantverk som svarvare att döma av de svarvstolar och svarvjärn han lämnade efter sig. Svarvningen kunde nog inbringa ett visst tillskott till familjens ekonomi.

Kommentar

Boken "Sömnlösa nätter" är skriven av Gabriel Erics Florén, som var kyrkoherde i Nyed 1685-1705. Han var född 1650 eller 1652, son till kyrkoherden i Blomskog Ericus Thorstani, och dog i Nyed 1705. Gabriel Florén hade anseende för att vara en god predikant. Ett antal av sina predikningar lät han trycka i starkt utvidgat skick. De hade till största delen hållits under hans senare levnadsår, då han var svårt plågad av sjukdom. "Sömnlösa nätter", som utkom 1716, vann en märklig popularitet genom sin folkliga ton och sitt realistiska bildspråk. Den kom ut i ständigt nya upplagor och blev under mer än halvannat århundrade en flitigt läst andaktsbok. Så sent som 1866 betecknas

Ta inte med hunden till kyrkan!

Sockenstämmoprotokoll är en källa som kan innehålla det mest oväntade. I Stavnäs KI:5 hittade jag följande notis under den 12 april 1835.

Att gång efter annan det stora obehaget inträffat, att under Gudstjenstens förrättande medhafda hundar fört oljud, och andakten i kyrkan därigenom blifvit störd, har församlingen, på pastors derom gjorde framställning idag vid Sockenstämman enhälligt beslutat; det må ingen på sön- eller högtidsdagar medföra hundar till kyrkan; skulle, oakadt denna öfverenskommelse någon medhafva sin eller annans hund, och denne antingen inom eller utom kyrkodörren förer oljud, och andakten derigenom blir störd, vare hundens Egare förfallen till 3 Rdr 16 sk. Bco böter, som tillfalla Socken-

kassan; skulle åter ingen anmäla sig som ägare till hunden, hvarom fråga är, kommer hunden att af Kyrkobetjeningen upptagas och skjutas, och får den, som äger hunden utan ersättning lida skadan.

Klagomål över hur människor har betett sig illa i kyrkan förekommer ofta, men jag har aldrig själv stött på någon liknande notis i de socknar där jag haft anledning att undersöka sockenstämmoprotokollen. Man kan undra vilka stavnäsbor som hade hund för 170 år sedan. Det torde väl handla om jakthundar, och det var knappast de fattigaste torparna som hade sådana, utan det var snarare rikare bönder och bruksägare vars husdjur skällde och ylade...

Carl-Johan Ivarsson

den av Peter Wieselgren som "en bok för allmogen ännu kär."

Den ordrika titeln lyder: "Sömn-lösa nätter wid warande kranckhet tå i betrachtande är kommet de gudfruchtigas lijddande på jorden och glädie i himmelen samt the ogudachtigas wälgång i lifwet och undergång i döden."

Erik Larsson var min farfars farmors morfar.

Synpunkter, rättelser och kompletteringar mottages med stor tacksamhet. sigvard.bostrom@telia.com

Fotnoter

1. Segerstads kyrkoarkiv KI:2.
2. Väse kyrkoarkiv FI:9, sid. 258.
3. Edestam: Karlstads stifts herdaminne, del III, sid. 120 och 122.

Cirkelledarträff

Är Du cirkelledare i släktforskning är Du välkommen till en cirkelledarträff på Arkivcentrum Värmland lördagen den 3 september kl 1400. Vi träffas helt förutsättningslöst för en stunds samvaro och diskuterar hur vi bäst lär ut att släktforska. För att få en aning om hur många som kommer anmäl Dig till Hans Olsson 054-872993 eller Gunnar Jonsson vsff@telia.com. Föreningen bjuder på fika.

Svenskar i Norge tema vid årsmötet

av Carl-Johan Ivarsson

Lördagen den 2 april ägde föreningens årsmöte rum på Arkivcentrum i Karlstad. 33 medlemmar hade mött upp i Rolf Edberg-salen. Precis som vanligt så kolliderade årsmötet med Föreningen Värmlandslitteraturs årsmöte som ägde rum vid exakt samma tidpunkt i domkyrkans församlingshem i Karlstad. Det finns ganska många som är intresserade av att vara med på båda ställena - en samordning borde vara möjlig.

Efter att Lars-Gunnar Sander informerat om kommande programpunkter, och skrivaren av dessa rader talat om VärmlandsAnor så lämnade Lars-Gunnar över klubban till Richard Svensson, Säffle, som med säker hand presiderade över årsmötet.

Verksamhetsberättelsen samt resultat- och balansräkning för 2004, som publicerats i VärmlandsAnor 2005:1 lades med godkännande till handlingarna, och ansvarsfrihet beviljades enligt revisorernas förslag.

Mest diskussion blev det om den föreslagna motionen om att slopa suppleanterna till styrelsen och göra alla ledamöter ordinarie. Styrelsen hade ställt sig bakom motionen, men det uppstod en diskussion. Ett yrkande om återremiss till styrelsen fick gehör hos årsmötesdeltagarna och nu får vi se om förslaget återkommer vid årsmötet 2006.

Styrelsens budgetförslag för 2005 godkändes och årsavgiften för 2006 är oförändrat 140 kronor.

Vid styrelsevalet så omvaldes Lars-Gunnar Sander till ordförande för artonde året i rad. Jag har inte koll på alla förbundets medlemsföreningar, men det torde innebära att Lars-Gunnar i åtminstone en bemärkelse är släktforskarrörelsens "längste" ordförande... Björn Grindegård hade avböjt omval efter fyra år i styrelsen, medan Karl-Gustav Lindgren och Gunnar Jonsson omvaldes för två år. Istället för Björn Grindegård fick styrelsen

två nya namn: Jens-Åke Nilsson, Karlstad och Peter Borg, Molkom. Suppleanterna Sigvard Boström och Anette Carlsson omvaldes, precis som revisorstrion Lennart Fallberg, Olle Skoog och Roland Hedström (suppleant).

Att välja redaktör hör också till årsmötets uppgifter enligt stadgarna och som ni redan har märkt så blev det inget personskifte där heller. Valberedningen med Bernhard Granholm, Ingrid Johansson och Rånald Engelbrekt sitter kvar ännu ett år.

Björn Grindegård var tyvärr förhindrad att närvara vid årsmötet, så avtackningen fick vänta till ett senare tillfälle.

Förhandlingarna förklarades avslutade, och Lars-Gunnar Sander överlämnade ordet till föredragshållaren Tore Hermundsson Vigerust från Oslo. Föredraget var ett litet bidrag till den pågående "hundreårsmarkeringen" av unionsupplösningen 1905. Tore Vigerust är välkänd i norska släktforskarkretsar och har tidigare varit verksam vid norska Riksarkivet men är nu frilansande genealog och historiker. I Sverige känner vi Vigerust från släktforskardagarna, senast i Östersund var han föredragshållare.

Folk har flyttat över kölen i alla tider. Den stora invandringen från Sverige till Norge under 1800- och 1900-talen är välkänd och det är i dag få människor i de norska fylken som gränsar till Sverige som inte har släktförbindelser över gränsen. Folkräkningarna från 1865, 1875 och 1900 tillsammans med mycket annat intressant material, bland annat svenskar i Østfold 1820-1930 finns på Digitalarkivet som är en del av norska Riksarkivets verksamhet. Adressen på nätet är www.digitalarkivet.no

Det som Tore Vigerust i många år har ägnat sig åt är den mer okända svenska

Tore Hermundsson Vigerust från Oslo föreläste vid årsmötet. Foto: Gunnar Jonsson.

invandringen till Norge som ägde rum före unionens upprättande 1814. Det rådde då egentligen ett utvandringsförbud men gränsbefolkningen tycks inte ha tagit särskilt allvarligt på detta. Vigerust har sparat upp mycket intressant källmaterial kring den svenska invandringen, och en del material har han publicerat på sin hemsida www.vigerust.net under avdelningen Innvandrarkivet. När Sverige var i krig med Danmark-Norge som det blev mer noga med att hålla reda på svenskar. 1808 så krävdes att alla svenskar i Norge skulle svära trohetsed till kung Fredrik VI. I annat fall skulle de interneras, men några fångläger för svenska civilister finns det inga uppgifter om, däremot för svenska krigsfångar.

Vi hoppas att vi i ett kommande nummer av VärmlandsAnor kan publicera delar av Tore Vigerusts uppgifter.

Eftermiddagen avslutades med trivsamt samvaro med kaffe och smörgås på sjunde våningen.

VärmlandsAnor

söker ny redaktör

Vår redaktör önskar efter fem framgångsrika år lämna sitt uppdrag vid årsmötet 2006. Vi söker därför nu en efterträdare till Carl-Johan.

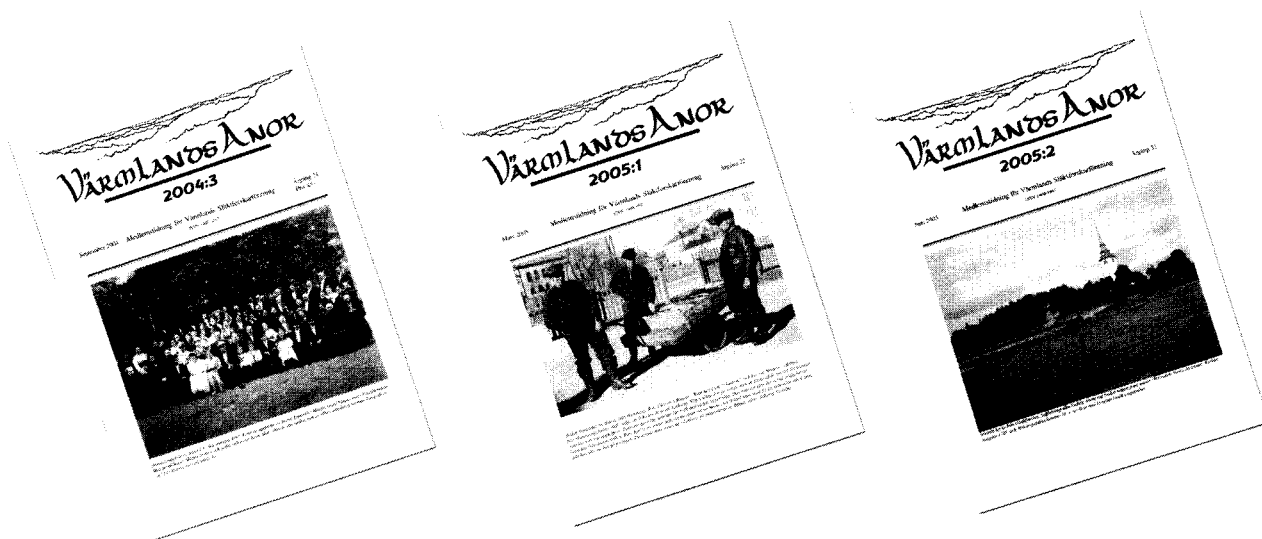
VärmlandsAnor är medlemmarnas tidning och det är medlemmarna som i första hand skall se till att artiklar och notiser hela tiden flyter in till redaktionen. Men redaktören bör också ta egna initiativ genom kontakter med skribenter inom och utanför föreningen. Bidragen inkommer vanligtvis i elektronisk form. Redaktören har ansvar för vad som publiceras och hur det skall utformas.

Till sin hjälp har redaktören:

- ☞ sekreteraren som redigerar antavlorna.
- ☞ ordföranden som skriver *Ordföranden har ordet* samt *Ur andra medlemsblad*.
- ☞ Anette Carlsson som svarar för layout och kontakt med tryckeriet.
- ☞ styrelsen som svarar för distribution

Du som är intresserad av detta uppdrag eller känner någon som skulle kunna komma ifråga, tveka inte att kontakta

- ☞ Bernhard Granholm i valberedningen tel 0555-61153
- ☞ Ordf Lars-Gunnar Sander tel 054-872754

Ätten von Heland på hemmaplan

av Claes Åkerblom

På 1800-talet hade familjen von Heland ett ordentligt fotfäste på Värmlandsnäs. Men det var då. För några år sedan blåste det von Helandska gravkorset på By kyrkogård omkull och idag finns givetvis ingen som minns denna familj. Men en april dag 2005 fick de plötsligt en liten renässans.

Kanske är det den första riktiga vårdagen. Det fräser i marken och på verandan står Waldemar Johansson med årets första vitsippa, plockad i parken några minuter tidigare. Vitsippan får bli en välkomsthälsning till David och Mary von Heland - det unga australiensiska par som blev de första i familjen att återvända till den trakt förfadern lämnade 125 år tidigare.

Hamnade i Australien

Det var 1880 den 23-årige Vilhelm von Heland hoppade iland i Australien. Han hade gått till sjöss, men rymde från fartyget och hamnade i Melbourne. Hem till Säfte sände han ett brev där han bad om moderns och syskonens förlåtelse. Vilhelm von Heland återsåg aldrig fädernelandet, men kontakterna med släkten bibehölls. Det är David von Heland som förmedlar den familjehistoria han i sin tur hört från sin far.

För Waldemar Johansson - eller "Waldemar på Bäck" som han kallas - är det givetvis stort med besök från andra sidan jordklotet. Sina 92 år till trots har han inlett dagen med en intensiv morgon i ladugården. - Jag brukar säga att vi har 1000 ben, skämtar Waldemar, och syftar på de 250 nötkreaturen. Bäck ägs nu av sönerna Rune och Lars.

Vi kliver in genom de magnifika portarna och får veta att mangårdsbyggnaden för sisådär 200 år sedan flyttades till sin nuvarande plats från Önaholm i Tveta. Senare har övervåningen byggts på. von Helands är välkända i Bäckes historia, en ägarelängd där det också figurerar

ägarfamiljer som Oxenstierna, Roos, Palbitzki, Ribbing, Uggla och Ahlmann.

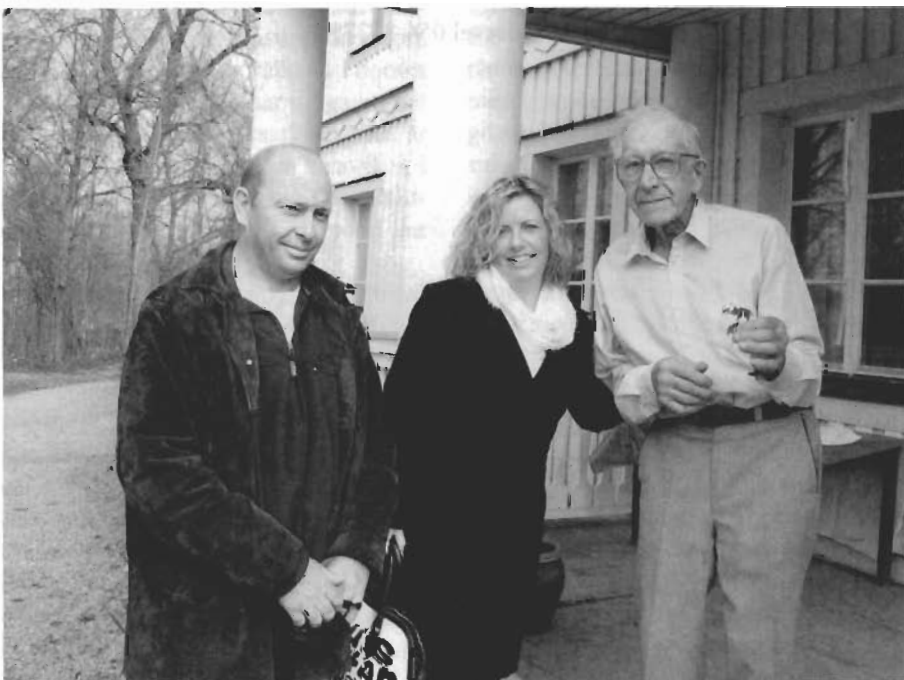
Med jämna mellanrum slår klockorna runt om i Waldemars hem. Waldemar berättar att han en gång inledde sin yrkesbana som urmakare i Mölndal. Men så sålde han urmakeriet och slog sig ned på Bäck som godsägare. - Jag har fortfarande kunder över hela Sverige, säger Waldemar med en timslång utläggning, innan vi åter lyckas styra över samtalet på familjen von Heland.

Kontakt via adelskalendern

I adelskalendern kan vi läsa om den australiensiska familjegrenen. Adelskalendern är också en av anledningarna till att familjekontakterna upprätthållits. David berättar att hans far och farfar planerade en tur till Sverige i slutet av 1940-talet. Farfadern blev tyvärr sjuk och resan blev inställd. Själv har David alltid närt en dröm att få bekanta sig med det

avlägsna landet i norr. Men varför väljer man att resa till Sverige i april? - Snön, säger Mary. - Vi hade givetvis förväntat oss att möta ett snöigt land. Vi kanske borde ha läst på lite bättre innan vi gav oss iväg på den dygnslånga flygresan från Sydney till Stockholm.

Första veckan tillbringade paret i Stockholm, och där fick de bland annat ett fint bemötande på Riddarhuset. Ätten von Heland härstammar från Östergötland. Den förste som slog sig ned i Värmland var major Johan Vilhelm von Heland. När han 1836 fick avsked från Värmlands regemente fick han lämna sin tjänstebostad på Kastensbol i Långserud. Ungefär samtidigt fick han arrendekontrakt på Bäckes gård i By. Ägare var svärfadern Carl Henrik Uggla på närliggande Sunds säteri. Med åren blev von Heland ägare till både Bäck och granngården Sulerud. Johan Vilhelm von Heland gick ur tiden 1850 och vilar sedan dess i

Waldemar Johansson på Bäckes gård hälsar makarna von Heland välkomna med årets första vitsippa. Foto: Claes Åkerblom.

Johan Alvar von Heland

Louise C. Nagel

David von Helands farfars farfar och farmor Johan Alvar von Heland och Lovisa Carolina Nagel.

familjegraven på By. Bäck övertogs av sonen Johan Alvar von Heland som också titulerades godsägare. Bland de övriga barnen på Bäck kan nämnas dottern Ulrika (Ulla) som blev gift med Fredrik August Dahlgren. Med sig till Australien fick Mary och David von Heland notblad till Värmlandsvisan där F.A. Dahlgren skrivit verserna. En melodi vars toner de lovade att snart skulle ljuda i Sydney. Vad paret von Helands missade var att besöka Geijersgården där ett helt rum är ägnat Ulla och F.A. Dahlgren.

Hamnade i Säffle

Johan Vilhelm von Heland var född 1827. Under hans år upparbetades Bäck till en ansenlig egendom. Men något gick snett, och missväxtåret 1868 såldes egendomen. Familjen von Heland flyttade in till Säffle där de bosatte sig i den gamla stuga som kallats Ugglahuset. Där dog familjefadern 1875. Änkan Lovisa Carolina Nagel bodde kvar ytterligare några år och var från 1887 föreståndarinna för Säffles telegrafstation. Under åren på Bäck hade de fått tio barn. Där fanns dottern Johanna som blev gift med handelsmannen Gus-

taf Alfred Moberg-Appeltoft, Lotten som blev gift med en doktor Carl Otto Groth, men även sonen Torsten von Heland - adelsmannen som blev bleckslagare i Åmål. Men så var det också sonen Vilhelm - han som mönstrade på en skuta och hoppade av i Australien.

I Australien ägnade sig Vilhelm von

Heland åt trädgårdsodling. Han gifte sig med Mary Bastin, och paret fick åtta barn. Av dessa blev sonen Alvar farfar till David. - Pappa Stuart fyllde 75 år igår, berättar David plötsligt. Han kunde nog ingen bättre födelsedagspresent få än att sonen stod på svensk mark.

David von Heland, f. 1963 i Australien

Far: Stuart von Heland, f. 1930 i Australien, skräddare. Gift med Marcia Johnstone, f. 1934.

Farfar: Alvar Reinhold von Heland, f. 1887 i Australien, d. 1956 i Australien, byggnadsförman. Gift med Ruby Blanche Stabback, f. 1886 i Australien.

Farfars far: Wilhelm Fredrik von Heland, f. 1857 i By, d. 1916 i Australien, (gift med Eleanor Mary Bastin, f. 1865).

Farfars farfar: Johan Alvar von Heland, f. 1827 i Långserud, d. 1875 i Säffle. Gift med Lovisa Carolina Nagel, f. 1828 i Kristiania, d. 1898 i Göteborg.

Farfars farfars far: Johan Vilhelm von Heland, f. 1785, d. 1850 på Bäck, By. Gift med 1) Brita Charlotta Geijer, f. 1792 i Ransäter, 2) Margareta Flach, f. 1791 på Vansta, 3) Eva Charlotta Ugglä, f. 1789 på Sund, By.

Begravningskostnader förr och nu

av Bertil Olsson

Den jordiska hädanfärden har alltid kostat pengar. På senare års slutskattsedel kan var och en få en uppfattning om kostnaderna som kyrkoförsamlingen betingar sig. Men kostnaderna för begravning, gravplats och ringning förekom också i gammal tid. Anteckningar om begravningskostnaderna förekommer dock sparsamt i gången litteratur. I bouppteckningar borde kostnaderna vara mera specificerade, men tyvärr är kostnaderna för svepning, dekorerat rummet, kista, gravöppning, gravsättning, ringning i kyrkklockorna, likpredikan, likstol till prästen, förtäring i samband med likvakan och i anslutning till begravningen medtagen endast undantagsvis.

I C. E. Nygrens bok Karlstad stads historia del 1 skriver Nygren om begravning: "Först 1643 inflyter pungpengar, varför kyrkhåvar då synes ha kommit i bruk och från 1645 även avgifter för ringning med klockorna. Från 1667 redovisas begravningsavgifter. Gravplatser betalades med olika belopp, allt eftersom gravplatsen låg inom eller utom kyrkans murar. De i korret var dyrast; för Johan Carlheims betalades år 1668 inte mindre än 45 dlr smt (daler silvermynt). De på kyrkogården var billigast; 3 à 4 daler, varjämte naturligtvis även för de fattiga funnos gravplatser utan avgift".

Kyrkoherden Anders Kierner i Hassle socken norr om Mariestad lät som 55-åring (1740) d v s 22 år före sin död mura en grav på kyrkogården. Hela graven med hållar och arbetslön kostade honom 107 dlr smt, ungefär värdet av 7 oxar vid den tiden.

Ur en bouppteckning från den 26 november 1770 efter Anders Jonsson i Mellerud i Nors socken finns i boets skulder uppräknade kostnader för begravningen till ett sammantaget belopp av 21 dlr smt. För bårkläde och klockor var anslaget 2 dlr smt.

Bårkläden och klockringning

Bårklädet användes för att täcka den av bräder hopspikade kistan. Man kan säga att det var en dekoration som följt med in i våra dagar. Nutida kistor smyckas man vanligen med levande blommor men denna sed är en ganska ung företeelse. Först mot slutet av 1800-talet började kransar komma i bruk. Klockringning efter en död ansågs utomordentligt viktigt och skedde två eller tre gånger, beroende på vilken social ställning den avlidne hade. Det ringdes när personen avlidit (själaringning), på begravningsdagen och när själva begravningen skedde.

I bouppteckningen efter Anders Jonsson upptas "för personalignn till Prästen" 4dlr smt och "till Gla (gamla?) Probst (prosten) för lägersta" 10 dlr smt. Prästen, i detta fall kan vara komminister Herman Svanström, som tjänstgjorde i Nors pastorat åren 1752 till 1797, fick möjligen betalt för sammanställning av personalia medan "gamle prosten" (Petrus Jonæ Ekman 1743-1777) höll likpredikan över någon vald text efter den vanliga högmässopredikan. Efter denna betraktelse följde vanligen en redogörelse för den dödes familjeförhållanden, dödsorsak, livsgärning och betydelse för familj och samhälle. "Lägersta" är ett annat ord för likstod eller likstol.

Likstol

Med likstol menas en avgift som prästen förr hade rätt att uppbära för jordfästning. Den hade införts av den katolska kyrkan i Sverige under medeltiden och fortsatte efter reformationen. Sedan gammalt gällde att avgiften för jordfästning av bonde och bondhustru skulle utgå med en ko av ett hushåll som ägde sex kor eller mera, annars i penningar. Så stadgades också i 1681 års förordning om prästerskapets uppbörd § 2. Här slapp den som ägde fyra eller fem kor undan med 2 dlr smt, den som hade mindre än fyra kor

betalade 1 dlr smt och ännu lägre var avgiften för barn och legohjon. En ko för en jordfästning, en snart övergående ceremoni, kan tyckas vara ett oskäligt pris. Men under medeltiden var det mera skäligt, ty då gav likstolskon rätt till särskild mäsja för den döde, men den lutherska prästen läste inga själmässor. Många bönder sökte undkomma den dryga avgiften genom att i god tid lämna över gården och djurbesättningen till barn eller andra närstående. Denna utväg stoppades emellertid genom en förordning den 18 januari 1743. Förordningen av 1743 avsåg egentligen prästrättigheterna i Österbotten men kom snart att betraktas som en närmare förklaring av 1681 års allmänna författning om prästerskapets lönerättigheter i hela landet.

Anders Jonsson hade bara två kor; Dåderos värderad till 12 dlr smt och Röros 10, så sterbhuset betalade i pengar 14 dlr smt.

Christina Dalhede nämner i sin bok Frykerud III att till kyrkan i Frykerud betalades för bårkläde och klockor för Olof Andersson i Acebol 1 dlr 4 smt år 1781

I Frykerud visar bouppteckningen efter kyrkvärden och dannemannen Anders Johansson i Önebol år 1749, att en ko kallad Hwitlinda och värd 5 dlr smt, anslags till doktorn och biskopen som lägerstod. När lägerstoden till prästen för begravningen efter Sven Nilsson i Bondestad i Kil sattes upp år 1781, betalades den i reda pengar med 1 rdr 16 sk specie. I bouppteckningen från den tredje december 1776 efter hustrun Abbeluna Olofsdotter i Klaxås avsattes i likstod en ko vid namn Gulldufwa till ett värde av 15 dlr smt.

För att tillverka likkistan till Anders Jonsson i Mellerud fick Jonas i Mellerudstorp 2 dlr smt och för järnkorset på kyrkogården fick Jon i Hornäs 3 dlr smt. I Frykerud kostade en snickartillverkad kista för Olof Andersson i Acebol den

tjugosjätte februari 1781 3 dlr smt och för Olof Ersson i Säbytorp i Kil 1783 kostade kistan 16 sk specie, vilket motsvarade ungefär 2 dlr smt

För begravningskostnaderna för ett fattighjon på Glaskogen år 1865 finns följande antecknat:

"Jan. 7 Bet. För en lickkista 5.-, D:o för Swep 2.-, D:o till prosten för pärsonali 1.-, för grävning till kyrkowaktaren -.50, ett skjus till kyrkan för likkistans ditfraktande 1.50, min tidsförspillan härföre 3.-, Summa Rdr Rmt 13.-, Olof Olsson i Wäxwik".

I räkenskaperna för Segerstads kyrka för år 1899 finns den 5 mars upptaget kostnaderna för begravningen av f.d. hemmansägaren Magnus Olsson i Törne (min farfars farbror). Begravningen kostade 3 kronor, för klockringning 1 kr och för bårtäcke 75 öre. Den 6 mars betalade sterbhuset efter "Enkefru Prostinnan Matilda Charlotta von Schele" från Bråte för kyrkobegravning 3 kr, för bårtäcke 75 öre och klockor 1 kr. För ytterligare några personer betalades 4 kr och 75 öre, medan flertalet begravningar betalades med 25 öre troligen för klockringningen.

Prästen A. Kjellin antecknade i räkenskaperna för kyrkan (Segerstad LI:4): "Af förestående 25 kr 50 öre har under tecknad denna dag mottagit 20 kr 75 öre återstående 4 kr 75 öre för Fam Elicsons begravning är ej ännu influtet hvilket belopp 20:75 härmed qvitteras Prestbol den 3 mars 1900".

Det finns svårigheter att jämföra gångna tiders kostnader för begravning med våra dagars, men man kan få ett något så när begrepp, om man jämför arbetskostnader. En industriarbetarlön år 1900 var ca 35 öre per timme. En begravning för 3 kr skulle då motsvara ca 8, 5 timmar. En dräng hade år 1765 omk 1½ dlr smt i veckan

I ett sockenprotokoll från den 30/6 1908 var kostnaden för gravplats på Nors kyrkogård bestämd till 2 kr per kvadrat-aln och i protokoll från den 26 oktober 1947 bestämdes priset för gravplats till 75 kr och fri gravöppning.

Så är det idag

Flyttar vi oss fram till år 2001 kan man i slutskattebeskedet för detta år läsa att kyrkoavgiften för Nor var "1,29%, varav begravningsavgift 0,31%". För en beskattningsbar inkomst på 100 000 kr skulle avgiften bli 1290 kr respektive 310

kr. Vad får man då för dessa avgifter?

Ur broschyr Begravningsverksamheten från 1 januari 2000 har jag hämtat följande text.

Här är en uppställning av vad Du får för begravningsavgiften och vad dödsboet betalar i samband med begravningen.

Jag betalar årligen med min begravningsavgift för:

- Gravplats
- Gravsättning
- Kremering
- Transporter av kista från bisättningslokal till begravningsceremoni, till krematorium och till begravningsplats
- Lokal för begravningsceremoni utan religiösa symboler
- Skötsel av kyrkogårdens allmänna ytor, nyanläggningar, vård och underhåll - även av kulturhistoriskt värdefulla gravvårdar.

Dödsboet betalar vid begravning för:

- Kista och svepning
- Dekoration och blommor
- Annonsering
- Transport av kista till bisättningslokal, lokalen för förvaring och visning av stoftet
- Begravningsceremoni*

- Bärare av kista i procession till graven
- Minnesstund
- Gravsten
- Skötsel av graven

Den som tillhör Svenska kyrkan och därmed betalar kyrkoavgift behöver inte i sin församling betala för begravningsgudstjänst enligt Svenska kyrkans ordning; präst, kyrkomusiker och upplåtelse av kyrka. Gudstjänst ingår i kyrkoavgiften.

Samma rätt har man även om man väljer att ha begravningsgudstjänsten i annan församling än i hemförsamlingen.

Källor:

Bondesson Lars; *Seder och bruk vid livets slut.*

Bankeström Sven; *Från flydda tiders Kristdala och Tunalän III.* 1800-talet.

Dalhede Christina; *Frykerud III.*

Ernvik Arvid; *Folkminnen från Glaskogen.*

Lagerqvist Lars och Nathorst-Böös, Ernst; *Vad kostade det?*

Mannerfelt, Otto; *Anteckningar om den äldre kalkstensindustrin i Västergötland.*

Nygren C. E. ; *Karlstads stads historia I.*

Svenska Kyrkans Församlingsförbund; *Begravningsverksamhet från 1 januari 2000.*

Släktforskardagarna i Göteborg 26-27-28 augusti

Tema: Porten mot väster

Klotter från 1892 i ett gammalt uthus i Kila

av Arne Berg

Dalbråten är ett torp i Kila socken. Det ligger på Öxnevåls hemman. Huset har rasat för många år sedan men en uthuslänga står kvar ännu.

På en av stockarna i logen finns detta "klotter" eller var det kanske en kvittens på en affärsuppgörelse. Det står:

*År 1892 fick jag 15 öre i
Mällan på e yxa tå Sand
Johan A Gustavsson*

Tydligt hade de en bytesaffär där en yxa ingick och så 15 öre. Vad det andra var framgår inte. Jag blev nyfiken om det gick att ta reda på vilka dessa personer var. Efter lite efterforskningar kom jag fram till följande lösning.

Johan var troligen Johan Alfred Larson född 20/3 1864. Son till torparen på stället Lars Svensson född 18/7 1832 i Gillberga och hans hustru Britta Maria Nilsdotter född 11/2 1831 i Kila.

Johan hade flyttat hemifrån vid denna tid och bildat familj. Men var kanske hemma och hjälpte till med något.

Johans hustru Gustava Eriksdotter 26/1 1861 i Kila. Barnen Valdemar Oliver född 4/1 1889, död 30/5 1912, Walborg född 21/8 1891, Anders Ragnar född 8/11 1894, Hanna Elisabet född 31/10 1896, Ester Therese född 16/1

Det fallfärdiga uthuset i Dalbråten. Foto: Arne Berg

1899, död 21/1 1900 av tandfeber. Alla barnen födda i Kila.

Johan Alfred och Gustava vigde 14/12 1888. Johan var då dräng i Öxnevål. Gustava står som dotter i Smedserud. Johan Alfred dog 13/8 1931 och Gustava dog 30/5 1912.

A. Gustavsson var troligen: August Gustavsson Walund Sand, född 19/9 1863 i Segerstad. Han var soldat för Sandbols rote. Hans hustru hette Betty Andersdotter född 29/6 1864 i Långserud. Barnen:

Hulda Maria född 12/1 1885 i Långserud, Karl Hjalmar född 17/12 1887 i Kila, Anna Walborg född 3/9 1890 i Kila, Oskar Verner född 24/5 1893 i Kila, August Reinhold född 6/2 1896 i Kila och Signe Kristina född 24/4 1899 i Kila

August och Betty gifte sig 5/4 1885.

Tydligt kallade August sig för Gustavsson och grannarna kallade honom för Sand. Kanske var de vana att soldaten för Sandbols rote alltid hade hetat Sand

Texten på
stocken.
Foto: Arne
Berg.

Från fideikommiss till backstuga

Om Paulina Juliana Lidbacks levnadsöde

av Claes-Olof Olsson

Jag har nyligen uppmärksammat att C. V. Bromanders artikel rörande släkten Lidback i Hembygds-gillet i Karlstad årsbok 1922-1937 återgavs i VärmlandsAnor 1993:2-3. I detta material anges att en av släktingarna Lidback - Paulina Juliana Lidback - utskrivs från Hammarön till Bohuslän år 1830 och att hennes vidare öden är obekanta (se VärmlandsAnor 1993:2, s. 6). Så förhåller det sig nu inte. Visserligen flyttade Paulina Juliana från Värmland till Bohuslän och från fideikommiss till backstuga. Men hennes öden är inte obekanta. Paulina Juliana var min farmors mormor och efter henne finns en lång rad släktingar på det Lidbackska släktträdet. Hennes livsöde var inte glamoröst men ändå intressant. I denna artikel vill jag komplettera materialet om Lidbackssläkten med Paulina Juliana Lidbacks levnadsöde.

Barndom och ungdom

Paulina Juliana Lidback föddes på Löfnäs i Karlstads landsförsamling den 16 augusti 1806. Hon var dotter till Carte Sigillate Ombudsmannen Paul Gustaf Lidback (1778-1857) och dennes hustru Julie Wallstedt (1778-1823). Den lilla Paulina Juliana döptes dagen efter sin födelse av pastor Branzell i närvaro av inte mindre än sex dopvittnen nämligen: majoren och överadjutanten Per Warberg och dennes hustru fru Katrina Agard Ekman, kamreraren Carl Gustaf Ljungquist, kongliga räntmästaren Johan Råbeck, fru Ulla Margaret Ljungquist, född Stuart och mamsell Anna Lisa Spak.

Paulina Juliana hade vid födelsen två äldre systrar födda 1803 respektive 1804. Exakt en vecka efter Paulina Julianas dop drabbades familjen av en stor sorg då systern Karolina Sofia (1804-1806) avled endast två år gammal. Man kan förstå om den lilla nydöpta Paulina Juliana i den situationen omgavs med extra stor kärlek och omtanke från föräldrarnas sida.

Under sina första tio år bodde Paulina Juliana på Löfnäs tillsammans med sin familj och det tjänstefolk som hörde till faderns hushåll. År 1816 flyttade man till en plats som hette Hammar i Hammarö församling utanför Karlstad. Fadern angavs då vara f.d. länskamrerare. Här drabbades familjen av ytterligare sorger. År 1813 hade en knappt ett år gammal broder till Paulina Juliana avlidit. På Hammar dog också brodern Paul Oskar, 7 år gammal, i januari 1817. Den 21 mars 1823, då fadern firade sin 45-åriga födelsedag, avled Paulina Julianas mor Julie Wallstedt av en leversjukdom. Paulina Juliana var då bara 17 år gammal.

Under perioden 1825-1827 bodde Paulina Juliana i Vänersborg. Hon var där s.k. demoiselle hos handlaren Fredrik Agard. En demoiselle var vid den tiden en slags sällskapsdam åt de kvinnliga medlemmarna i ett s.k. finare hem. Uppenbarligen trivdes Paulina Juliana inte i denna roll för hon återvände hem till Värmland. Hon fanns till hands när familjen Lidback år 1829 flyttade från Löfnäs till Östra Tydje i Hammarö församling.

Giftermål i Bohuslän

På hösten 1829 gifte fadern om sig med Anna Ulrika Schönborn (1793-1841). Vad Paulina Juliana tyckte om detta vet vi inte. Vad vi däremot vet är att hon några månader senare, i december 1829, lämnade Värmland och denna gång för gott. Hon flyttade då till majorsbostället Ormo i Ytterby församling utanför Kungälv. Där blev hon demoiselle hos majoren L. A. Prytz som inflyttat till Ormo tidigare under året från Karlstad. Uppenbarligen kände Paulina Juliana familjen Prytz från deras vistelse i Karlstad.

Det var på Ormo som hon träffade sin blivande make. Han hette Peter Andreasson och var gårdsrättare på Ormo. Han kom från betydligt enklare förhållanden.

Peter föddes den 4 november 1808. Han var alltså två år yngre än Paulina Juliana. Han var son till torparen Andreas Heljesson (1766- ca 1825) och dennes hustru Catarina Larsdotter (1772-1837) från Rödbo församling på Hisingen. Att han fått anställning som gårdsrättare hos majoren och Riddaren L. A. Prytz på Ormo tyder på viss företagsamhet och skicklighet. Lägg till detta att han säkerligen haft ett tilltalande yttre och att han förmodligen var en socialt begåvad ung man. Det var då kanske inte så underligt att han fattade tycke för den vackra societetsdamen Paulina Juliana från Karlstad.

När det stod klart att giftermål skulle ske mellan Peter och Paulina Juliana kontaktades Paulina Julianas far i Karlstad. Man förklarade situationen för honom, dottern var nämligen gravid, och han accepterade äktenskapet men under protest. I en bevarad fullmakt, daterad Karlstad och Östra Thye den 24 februari 1831, skriver "f.d. landskamereraren i Wermeland, P. Andreios Lidback" följande: "Öppen Fullmakt för Innehavaren att å min vägnar öfvervara och bekräfta lagliga äktenskaps föreningen emellan Gårdsfog-

Glömt att betala?

För två nummer sedan (nummer 2004:4) så fick du ett inbetalningskort med VärmlandsAnor, men en uppmaning att betala medlemsavgift för år 2005.

Avgiften är 140 kronor i Sverige och 190 kronor i Norge. Gironummer hittar du alltid på sidan 2.

Och precis som vanligt: Tänk på att försenade inbetalningar kostar föreningen pengar och tid som borde kunna användas till bättre saker. Så om du mot förmodan då inte har betalt - Gör det genast!

den Petter Andersson på Ormo, och min Dotter Paulina Juliana Lidback, hälst jag detta giftermål denna dag funnit mig nödsakad att bevilja."

Äktenskapet ingicks den 4 april 1831. Det innebar också att de nygifta flyttade från Ormo, till Gullöskog i Rödbo, som var Peters födelseplats. Här födde Paulina Juliana den 26 juni 1831 deras första barn, en flicka, som fick namnet Albertina. Hon blev dock bara en månad gammal och dog i juli samma år.

Paulina Julianas situation kan inte ha varit enkel. Hon var uppvuxen i en förnäm miljö. Hon var inte van vid jordbruksarbete. Hon hade aldrig arbetat som piga och hon visste nog inte hur det var att vara fattig. Flyttningen till Gullöskog måste ha inneburit något av en chock för henne. Och inte underlättades situationen av att hon då också förlorade sin förstfödda lilla flicka efter bara en månad.

Bondmora i Skepplanda

Men det fanns ett hopp. Paulina Juliana hade rätt att få ut arvet efter sin mor som avlidit nästan tio år tidigare. Nu behövdes pengarna och hon fick också ut sitt arv. Det använde man till att köpa en gård för. Makarna förvärvade Skår Frälsegård i Skepplanda församling i Älvsborgs län. För denna betalade man 1 033 Riksdaler Banco, kontant och med revers. Hur stort arv som Paulina Juliana fick ut efter modern är inte känt. Däremot finns köpebrevet till gården i Skepplanda bevarat.

Peter blev nu hemmansägare och Paulina Juliana bondmora. Man kan lätt föreställa sig att det inte var helt enkelt. Gården var delvis betald med reverser och ränta och amorteringar skulle erläggas. På sommaren 1833 föddes deras andra barn, sonen Gustaf. Även han dog i spädd ålder endast en månad gammal. År 1837 lämnade man Skepplanda och flyttade tillbaka till Rödbo. Det har inte gått att finna någon handling från försäljningen av gården i Skepplanda. Men tydligen slog försöket att bli bonde och hemmansägare inte så väl ut för det unga paret. Till detta kom kanske också att även det tredje barnet, som föddes i Skepplanda, flickan Johanna (1834-1835), dog i spädd ålder, tre månader gammal.

Båtsmanstorp i Säve

I Rödbo bosatte sig nu Paulina Juliana och hennes man på en plats som heter Slätten. Här föddes dottern Anna Christina,

mor till min farmor Hilma, den 25 juli 1837. Familjen bodde då i en backstuga med en bräcklig änka som inhysehjon.

Försöket med gården i Skepplanda hade misslyckats. Men nu uppstod en annan möjlighet för maken Peter. Båtsmansroten Espet och Karlshed i Säve blev ledig. Det var roten nr 34 i Bohusläns 2:a båtsmanskompani. Peter Andreasson (Andersson kallas han ibland) blev 1839 utsedd till båtsman med efternamnet Snar. 1840 flyttade familjen därför till båtsmanstorpets vid Karlshed i Säve. Här föddes också barnen Johanna (1843), Albertina (1845) och August (1849).

Nöden i båtsmanstorpets var stor. I brev hem till Värmland, skriver Paulina Juliana under 1850-talet, om den nöd och fattigdom som hon och familjen levde under. Så här skrev hon i ett brev till sin pappa år 1852 (bl.a. återgivet på sidan 172 i Birgitta Eneroths utmärkta bok, "Kavaljeren Farbror Eberhard");

Min högt älskade Fader.

"Nu får jag med några rader skriva till min gamla fader och höra huru det nu närvarande tillståndet är hos min goda fader. Gud låt inte pappas tillstånd vara så smått och dåligt som det är för oss nu i tiden. Kära pappa det är så smått och fattigt för oss, så att pappa det aldrig kan tro. Kära pappa här är ingen tillgång för den fattige att få hos någon människa, utan jag tror helt säkert, att vi för hunger i sommar får dö"

Alltid Pappas olydiga dotter. Julie

Möjligen blev tillvaron efterhand något bättre för den unga familjen för faktum är att man bodde kvar i soldattorpets i Säve till långt in på 1860-talet. Svarsonen Johan Adolf tog över uppgiften som båtsman efter Peter år 1864. Vi vet också att de då ogifta döttrarna Johanna och Albertina en tid bodde kvar i soldat-

Nr 115

Min fars västvärmländska anor har under fem generationer stannat inom ett område av ungefär fyra mil.

*Åke Edvinson
Sagogången 53
422 45 Hisings Backa*

hemmet. Hur länge den f.d. rotebåtsmannen Peter Snar stannade kvar hos mågen på Karlshed är inte känt. I mitten av 1860-talet blev emellertid Peter Snar överförd till det som kallas socknens slut i församlingsboken, dvs. den sida som ofta upptog fattighjonen i församlingen. Han dog av bröstsjukan den 3 mars 1876 i en ålder av 67 år.

Även Paulina Juliana överfördes till socknens slut under 1860-talet. Det innebar förmodligen att hon levde med sin make i deras förfallna torpstuga under de sista åren i Säve. I kyrkoboken anges också att hon "är på försörjning och vistas hos sin svarson Anders Petter Gustafsson i Lundby". Paulina Juliana slutade sitt liv i fattigdom den 11 februari 1880 då hon avled i en ålder av 73 år. ■

Värmlands Släktforskarförening

*önskar alla medlemmar
en riktigt spännande sommar*

Upprättad för Olof Alfred Edvinsson, f 11/2 1884 i Sundsbyn, V Fågelvik.					f (2) t. Åke Edvinsson. Alla orter i (S) län	
Antavla nr 115	Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V	
Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	Nr 16-31	Nr 32-63		
Nr 2, far Olsson Edvin Bonde f. 30/7 1844 V Fågelvik, Sundsbyn d. 3/6 1924 V Fågelvik, Sundsbyn	Eriksson	Person, Erik. Klockare	Håkansson, Per. Bonde	Nilsson, Håkan. Bonde	1678 - 25/2 1733, V Fågelvik, Risviken	
	Olof	f. 12/10 1763, V Fågelvik, Sundsbyn	9/10 1723, V Fågelvik - 1/9 1808, VF	Nilsson, Marit		
	Klockare	d. 22/11 1833, V Fågelvik, Sundsbyn	Erlandsdatter, Kerstin	Bryntesson, Erland	f. 1684	
	f. 5/1 1803	8	29/1 1725, V Fågelvik - 11/12 1806, VF	Karin	1682 - 9/12 1764, V Fågelvik, Sundsbyn	
	V Fågelvik, Sundsbyn	Olsson, Elin	Nilsson, Olof	Nilsson, Nils	f. 24/5 1705	
V Fågelvik, Sundsbyn d. 1/7 1877 V Fågelvik, Sundsbyn 4	d. 1/7 1877	f. 5/2 1767, Karlunda, Bjärn	24/10 1735, Karlunda - 8/4 1798, Karl.	Elofsdatter, Anna	2/1 1709, Karlunda - 18/12 1773, Karlunda	
	V Fågelvik, Sundsbyn	d. 22/9 1843, V Fågelvik, Sundsbyn	Eriksdatter, Ingrid			
	Andersdatter	Ersson, Anders. Bössmed	Bengtsson, Erik	Ersson, Bengt	1680 - 4/5 1769, Töcksmark, Knutsbol	
	Ellicka	f. 1/2 1760, Töcksmark, Knutsbol	17/11 1723, Töcksmark - 4/9 1802, Tm	Andersdatter, Marit	1680 - 19/8 1767, Töcksmark, Knutsbol	
	f. 4/2 1807	d. 29/11 1815, Töcksmark, Bön Ö	Andersdatter, Ingeborg	Simonsson, Anders. Bonde	1690 - 7/5 1774, Töcksmark, Bön Ö	
Nr 1, ansökare Edvinsson Olof Alfred Flottningschef f. 11/2 1884 V Fågelvik, Sundsbyn	Töcksmark, Bön Ö	Andersdatter, Marit	10	Simonsson, Anders. Bonde	1690 - 7/5 1774, Töcksmark, Bön Ö	
	d. 4/7 1903	f. 11/1 1771, Töcksmark, Bön Ö	Person, Anders	Simonsson, Anders. Bonde	1690 - 7/5 1774, Töcksmark, Bön Ö	
	V Fågelvik, Sundsbyn	d. 22/1 1841, Töcksmark, Knutsbol	11 f. 26/2 1741, Holmedal, Bergerud	Simonsson, Anders. Bonde	1690 - 7/5 1774, Töcksmark, Bön Ö	
	5	Andersdatter, Marit	Person, Anders	Simonsson, Anders. Bonde	1690 - 7/5 1774, Töcksmark, Bön Ö	
	Engelbrektsson	Arvidsson, Engelbrekt. Bonde	Engelbrektsson, Arvid	Simonsson, Anders. Bonde	1690 - 7/5 1774, Töcksmark, Bön Ö	
Norstrand d. 17/2 1963 V Fågelvik, Sundsbyn	Anders	f. 16/2 1760, V Fågelvik, Sundsbyn	1730 - 1798, V Fågelvik, Risviken	Simonsson, Anders. Bonde	1690 - 7/5 1774, Töcksmark, Bön Ö	
	Bonde	d. 13/6 1838, V Fågelvik, Sundsbyn	Jonsdatter, Ingeborg	Simonsson, Anders. Bonde	1690 - 7/5 1774, Töcksmark, Bön Ö	
	f. 2/2 1803	12	12/1 1739, V Fågelvik - 18/5 1807, VF	Simonsson, Anders. Bonde	1690 - 7/5 1774, Töcksmark, Bön Ö	
	V Fågelvik, Sundsbyn	Svensdatter, Ingrid	Larsson, Sven	Simonsson, Anders. Bonde	1690 - 7/5 1774, Töcksmark, Bön Ö	
	d. 11/12 1884	f. 21/7 1765, Holmedal, Gärdtveten	12/9 1730, Holmedal - 29/4 1801, VF	Simonsson, Anders. Bonde	1690 - 7/5 1774, Töcksmark, Bön Ö	
Nr 3, mor Andersdatter Wilhelmina f. 14/7 1861 V Fågelvik, Sundsbyn d. 6/2 1919 V Fågelvik, Sundsbyn	V Fågelvik, Sundsbyn	d. 25/5 1849, V Fågelvik, Sundsbyn	Andersdatter, Karina	Simonsson, Anders. Bonde	1690 - 7/5 1774, Töcksmark, Bön Ö	
	6	13	3/4 1725, Holmedal - 26/2 1802 VF	Simonsson, Anders. Bonde	1690 - 7/5 1774, Töcksmark, Bön Ö	
	Larsdatter	Eriksson, Lars. Bonde	Andersson, Erik	Simonsson, Anders. Bonde	1690 - 7/5 1774, Töcksmark, Bön Ö	
	Kajsa	f. 6/4 1785, Blomskog, Torkelsbyn	8/12 1755, Blomskog - 17/5 1830, BS	Simonsson, Anders. Bonde	1690 - 7/5 1774, Töcksmark, Bön Ö	
	f. 9/8 1825	d. 3/9 1858, V Fågelvik, Sundsbyn	Larsdatter, Karin	Simonsson, Anders. Bonde	1690 - 7/5 1774, Töcksmark, Bön Ö	
8/10 2003	V Fågelvik, Sundsbyn	Andersdatter, Marit	14	Simonsson, Anders. Bonde	1690 - 7/5 1774, Töcksmark, Bön Ö	
	d. 14/8 1825	f. 9/2 1785, V Fågelvik, Dusserud	14/7 1744, V Fågelvik - 22/10 1826, VF	Simonsson, Anders. Bonde	1690 - 7/5 1774, Töcksmark, Bön Ö	
	V Fågelvik, Sundsbyn	d. 11/11 1877, V Fågelvik, Sundsbyn	Olofsdatter, Anna	Simonsson, Anders. Bonde	1690 - 7/5 1774, Töcksmark, Bön Ö	
	7	15	25/11 1752, Holmedal - 23/6 1791, VF	Simonsson, Anders. Bonde	1690 - 7/5 1774, Töcksmark, Bön Ö	
				Simonsson, Anders. Bonde	1690 - 7/5 1774, Töcksmark, Bön Ö	

Ur andra medlemsblad

Nr 116

Värmlänningar

Bryggan 2005:1 (Samfundet Emigrantforsknings Främjande) Vem var Nicolaus Lehart? av *Alf Brorson*: Nicolaus Andersson föddes 1862 i Tackene, Södra Ny och blev med tiden präst i Amerika. Linda Buck - Nobelpristagare med värmländska rötter av *Carl-Johan Ivarsson*: Lindas mormor hette Ellen Elisabeth Widell född 1884 i Älvkärr, Karlskoga.

MGF-Nytt 2005:2 (Midälva Genealogiska Förening) Kai Gullmar, Gurli Maria Bergström av *Hans Engqvist*: kompositörens morfar var Lars Gustav Lax född 1848 i Fryksände.

Släkthistoriskt Forum 2005:1 (Sveriges Släktforskarförbund) Vem var Olof Hermelins farfar av *Anita Carlstedt*: Olof Nilsson Hermelin var son till borgmästaren Nils Månsson i Filipstad. Obesuttna finnar i Fryksdalen av Arne Vannevik: recension av *Peter Olaussons* bok "Vandrat hit som andra finnar att söka sin föda". Tillrättaläggande om Maria Sebastiansdotters make av *Anna-Lisa Göransson*.

Släkthistoriskt Forum 2005:2 (Sveriges Släktforskarförbund) Efterlysningar avseende Filipstad, Färnebo (Daglövsviken och Påland), Gåsborn, Töcksmark (Amundrud)

Släkt-Trädet 2005:1 (Nordvärmlands Släktforskarförening) Vem var Per Persson Karttuinens hustru av *Irmgard Henriksson*: Karttuinen framlevde sitt liv på Önebysskogen i Fryksände under senare delen av 1600-talet.

Släkt & Slekt 2005:1 (SolørSlekthistorielag) Vem var Per Persson Karttuinens hustru? av *Irmgard Henriksson*: Karttuinen bodde på Önebysskogen i Fryksände under senare delen av 1600-talet.

Släkt och Hävd 2004:1 (Genealogiska

föreningen) Hovkirurgen Balthasar Salinus och hans släktkrets av *Olle Sahlin*: sonsonen Anders Sahlin i Filipstad var bergsfogde i Värmland 1689-1698.

Svenska Antavlor band V, häfte 10 (Sveriges Släktforskarförbund) Anor från Boda, Brunskog, Lungsund, Rämnen, Visnum och Älgå.

Ursprunget 2005:1 (Hudiksvallsbygdens Släktforskarförening) Olof Lindbergs släktförhållanden: Olof Olsson Lindberg född 1837 i Røbjørkeby och Fryksände socken och hans hustru Ingeborg Nilsson dotter född 1834 i Öneby, också i Fryksände.

Ådalingen 2005:1 (Ådalens Släktforskarförening) Antavla för Elin Maria Andersson född 1893 i Nynäs, Visnums-Kil, död 1967 i Lästa, Ytterlänäs.

Övrigt

MGF-Nytt 2005:2 (Midälva Genealogiska Förening) Byalagen av *Pablo Wiking-Faria*.

Släkthistoriskt Forum 2005:1 (Sveriges Släktforskarförbund) Visa din egen släkt-saga på skärmen av *Jan Malmstedt*. Vilka var Gustav I:s söners frillobarn av Kurt Hultgren. Inte bara New York av *Ted Rosvall*: om invandring via Boston.

Släkthistoriskt Forum 2005:2 (Sveriges Släktforskarförbund) Så ändrar kyrkan sin indelning vid årsskiftet av *Nils Marelus*. Godfrey.org - ett genealogiskt smörgåsbord av *Ted Rosvall*: en överskådlig portal på Internet med många spännande länkar. Krigsarkivet rymmer inte bara soldater av *Hans Egeskog*.

Släkt och Hävd 2004:1 (Genealogiska föreningen) Andlighet och genealogi. Den tryckta likpredikan i Sverige av *Otfried Czaika*.

Uddevalle-Bladet 2004:3 (Uddevalle Släktforskare) Morgongåva

En av de sista brukspatronerna på Saxån

Brukspatronen Jan Emanuel Jansson var född 1833 och dog 1906 i Saxån. Bland hans stamfäder finns skräddaren Jan Olsson Åberg (1724-1765)!

Under hans tid fanns en arbetare i Saxån som kallades Bergslagens starkaste karl, Jan Petter Andersson, född 1832 i Gåsborn och död 1908 i Saxån.

Även patron Jansson var stark och var känd för sina duster i styrkelyft och fingerkrok med Jan Petter. Hytt- och gruvdrängarnas kanske vanligaste lördagsnöje efter arbetets slut var att pröva sin styrka på lyftstenen som ska ha legat på hyttbacken. Det var en äggformad sten som nog vägde bortåt 100 kg. En juldag var Jan Petter hungrig och det berättas att han besökte Herrgården, men på sin väg dit gick han förbi hyttbacken och tog med sig lyftstenen in i köket! Sedan blev han rikligen bjuden på mat och så satt han och patron och samtalade om hur starka de var och drog den ena historien efter den andra. Brukspatron hade en ogift syster som också bodde på herrgården. Hon var hemma och hörde hur männen satt och skröt om sin styrka. Det var inte första gången som hon hörde det, men nu tyckte hon att det fick vara nog! Hon gick in i köket, lyfte upp lyftstenen och bar den tillbaka till hyttbacken!

Kjell Åberg
Stomgatan 27
464 32 Mellerud
0530-126 56

Antavla nr 116	Upprättad för Brukspatron Jan Emanuel Jansson, f 2/3 1833 i Saxån, Färnebo(S)				5-männing till Kjell Åbergs farfar. Orter i (S) län om inte annat anges			
Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V				
Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	Nr 16-31	Nr 32-63				
Nr 2, far	Pettersson	Olsson, Peter	Nilsson, Olof	Persson, Nils	1656, Färnebo - 1734, Färnebo, Damnhyttan			
Svensson	Sven	f. 18/4 1729, Färnebo, Damnhyttan	1695, Färnebo - 7/2 1754, Färnebo	Olofsdotter, Annika	d. 1717, Färnebo, Damnhyttan			
Jan Henrik		d. 1807, Färnebo, Damnhyttan	Nilsson, Maria	Torsten, Nils	1676, Färnebo, Born - 1736, Färnebo, Born			
Bergsman	f. 1761	g. 1756, Färnebo	8	Hansdotter, Lena	1676, Färnebo - 1769, Färnebo, Born			
f. 25/3 1802	Färnebo, Saxån	Svensdotter, Katarina	Ersson, Sven	Svensson, Erik				
Färnebo, Saxån	d. 1806	f. 1739, Färnebo, Horskjön	1704, Färnebo - 1743, Färnebo, Horskj.	Olofsdotter, Kerstin				
d. 23/4 1856	Färnebo, Saxån	d. 1766, Färnebo, Damnhyttan	Henriksdotter, Annika	Ersson, Henrik	1667, Färnebo - 1734, Färnebo, Horskjön			
Färnebo, Saxån	g. 1792, Färnebo	4	9	Håkansdotter, Annika	1678, Färnebo - 1749, Färnebo, Horskjön			
g. 1831	Olofsdotter	Jonasson, Olof	Andersson, Jonas. Bergsman, nämndem.	Göransson, Anders	1689, Färnebo - 1746, Färnebo, Horskjön			
Grythyttan(T)	Britta Stina	f. 1738, Färnebo, Saxån	1713, Färnebo, Horskj. - 1792, Färnebo	Olofsdotter, Karin	1671, Färnebo - 1742, Färnebo, Horskjön			
Nr 1, ansökare		d. 1796, Färnebo, Saxån	Larsdotter, Britta	Persson, Lars	1678, Färnebo - 1748, Färnebo, Horskjön			
Jansson	f. 1769	g. 1767, Färnebo	10	Jonssdotter, Maria	1680, Färnebo - 1770, Färnebo, Horskjön			
Johan Jan Emanuel	Färnebo, Damnhyttan	Bruse, Maria	Bruse, Lars Nilsson	Bruse, Nils Henriksson. Bergsman	1646 - 22/10 1741, Färnebo			
Brukspatron	d. 1829	f. 19/4 1731, Färnebo, Långbanshytt.	8/3 1693, Färnebo - 30/5 1773, Färnebo	Maria	f. c1650			
f. 2/3 1833	Färnebo, Saxån	d. 1809, Färnebo, Saxån	Olofsdotter, Kerstin	Sonesson, Olof	1653, Färnebo - 28/9 1736, Färnebo			
Färnebo, Saxån	5	11	1701, Färnebo - 14/4 1754, Färnebo	Jonssdotter, Kerstin	1665 - 1743, Färnebo, Långbanshyttan			
d. 9/4 1906	Larsson	Henriksson, Lars. Bonde	Larsson, Henrik	Hansson, Lars	1677, Grythyttan(T) - 1747, Grythyttan(T)			
Färnebo, Saxån	Hans	f. 1749, Grythyttan(T), Saxhyttan	1716, Grythyttan(T) - 1756, Gryth.(T)	Persdotter, Elisabet	1685, Grythyttan(T) - 1763, Grythyttan(T)			
g. 1863	Bonde	d. 1825, Grythyttan(T), Saxhyttan	Nilsson, Anna	Nilsson, Nils. Fjärdingsman	1691, Gryth.(T) - 1749, Gryth.(T)			
Karlsson	f. 23/8 1787	g. 1777, Grythyttan(T)	12	Olofsdotter, Kristina	f. Grythyttan(T), Saxhyttan			
Kristina Sofia	Grythyttan(T), Saxhytt.	Olofsdotter, Kristina Stina	Olsson, Olof	Håkansson, Olof. Bergsman	c1672, Färnebo - 4/1 1756, Färnebo			
f. 20/5 1838, Nora lf(T)	d. 31/3 1829	f. 19/3 1758, Grythyttan(T), Saxh.	23/1 1723, Färnebo - 1792, Gryth.(T)	Andersdotter, Maria	c1677, Färnebo - 11/6 1754, Färnebo			
Nr 3, mor	Grythyttan(T), Saxhytt.	d. 1825, Grythyttan(T), Saxhyttan	13	Däcker, Adam. Jökumsson. Mästerned	1690 - 1723, Karlskoga(T)			
Hansdotter	6	1718, Karlskoga(T) - 1779, Gryth.(T)	13	Månsdotter, Britta				
Kristina Stina	Svensdotter	Bengtsson, Sven	Svensson, Bengt	Bengtsson, Sven	1681 - 1725, Grythyttan(T), Brevik			
f. 28/1 1813	Britta	f. c1738, Grythyttan(T), Brevik	c1713, Grythyttan(T) - c1774, Gryth(T)	Persdotter, Britta				
Grythyttan(T), Saxhyttan	f. 23/3 1786	d. 1792, Grythyttan(T), Saxhyttan	Eriksdotter, Elisabet	Haraldsson, Erik	c1679, Grythyttan(T) - 24/6 1724, Gryth.(T)			
d. 1849	Grythyttan(T), Brevik	g. 1775, Grythyttan(T)	14	Persdotter, Kerstin	c1683, Grythyttan(T) - <1769, Gryth.(T)			
Färnebo, Saxån	d. 1820	Andersdotter, Maria	Olsson, Anders. Bergsman, masmästare	Jansson, Olof	1679, Grythyttan(T) - 1739, Grythyttan(T)			
	Grythyttan(T), Saxhytt.	f. c1750, Grythyttan(T), Brunnstjöt.	f. 1718, Grythyttan(T) - 1765, Gryth.(T)	Andersdotter, Maria	1687, Grythyttan(T) - 1756, Grythyttan(T)			
	7	d. 1808, Grythyttan(T), Brevik	Henriksdotter, Stina	Persson, Henrik	1688, Grythyttan(T) - 1753, Grythyttan(T)			
			15	Henriksdotter, Karin	1698 - 1765, Grythyttan(T), Björkskogsås			
2003								

Till ANOR SÖKES tar vi emot frågor om anor och ättlingar från alla, som är medlemmar i en släktforskarförening

765. Min anmoder *Christina Hedengran* (ca 1711-28/4 1771) finns noterad i hfl 1730-41 för **Kristinehamn** hos *Samuel Christoffer Hedengran* (1695-1764) så det bör väl ha förelegat någon slags släktskap dem emellan.

Eftersom Samuel Hedengran tycks ha tillhört stadens "societet" några decennier in på 1700-talet (han var organist, kyrkvärd, rådmän, stadssekreterare och riksdagsman) så hoppas jag att någon kan bidra med ytterligare pusselbitar kring Hedengranarnas härstamning.

Jag är tacksam för alla tips om Christinas och Samuel Christoffers förfäder.

Kjell Cederlind
Mosaikvägen 21
196 38 Kungsängen
tel 08-581 700 21
kjellcederlind@yahoo.se

766. I en bouppteckning i Ystad 1822 efter en fru U. E. Norberg, gift Friberg, står att hennes syster ? *Östenberg (fNorberg)* i **Filipstad** är död. Hon har två barn *Gustaf* och *Nils* vars uppehållsort är okänd. Undrar om någon känner till dessa personer. Det finns fyra systrar Norberg i Skåne, men ingens födelseort är noterad någonstans i kyrkoböckerna, vilket är konstigt. Jag måste därför gripa efter varje halmstrå, som dyker upp.

Ann-Charlotte Lindberg
Grönegatan 22
222 24 Lund.
Tel. 046-12 26 95
dajptw@telia.com

767. Känner någon till korpral *Per Larsson Elg*? Han ska vara född 1772 i Stommen i **Gunnarskog**. Han bor enl. hfl 1815 i Treskog, Gunnarskog med hustrun *Stina Warg* f. 1778 i **Gräsmark** och söner *Peter* f. 1811-08-01 i Treskog och *Lars* f. 1815-09-03 i Treskog. När hans tredje barn *Maria* föds 1818-11-09 i Treskog heter modern *Anna Andersdotter*.

Per Larsson Elg kan vara den Per som

är född 1771-05-12 i Stommen, Gunnarskog. "Modern löskvinnofolket *Margareta Hindriksdotter* fadern angavs vara *Lars Wallströmmen* med livlig ed vid tinget befriade sig."

Sonen *Lars Pettersson* blir senare torpare i Lebo under Restad i **Säby(F)**.

Jag har letat efter familjen i husförhörslängder med inte hittat något efter 1815. Kan någon hjälpa mig?

Els-Marie Persson
Vasagatan 5
573 31 Tranås
els-marie.persson@telia.com

768. Jag söker uppgifter om följande personer

a) *Maria Andersdotter* f 1733 i Rådom, **Nyed (?)**, d 25/12 1808 i Mangtorp, **Älvsbacka**. Gift 1760 i Älvsbacka med mästervsven *Jonas Tinglöf*, f 6/11 1717, d 28/2 1787 i Mangtorp. Deras barn: *Katarina* f 1761, d 1761, *Jonas* f 1762, *Katarina* f 1765, *Anders* f 1768, *Jan* f 8/6 1774, *Erik* f 1771 d 1772.

b) Hammarsmeden *Peter Svensson*, f 1713, okänt var. G 1:o m *Annika Olofsdotter* d 3/2 1754 i Lilla Laggåsen, **Norra Råda**. Barn: *Lars* f 14/11 1747, *Maria* f 1747 (?), *Katarina* f 16/4 1752. *Peter* gift 2:o 6/11 1754 i **Ekshärad** med *Maria Jönsdotter*, f 1733 (?), troligen i Södra Öjenäs, d 9/1 1783 i Lilla Laggåsen. Barnen: *Sven* f 16/3 1755 i Ekshärad, *Jonas* f 18/2 1758, *Kerstin* f 2/3 1760 i **Norra Råda**, *Brita* f 1766, *Peter* f 18/1 1769. *Jonas* tog senare namnet Myrgren.

Sonja Jansson
Mänstavägen 2 D
748 40 Örbyhus

769. Jag efterlyser följande personer i Värmland

a) *Karl Alfred Andersson* f 1890 gift 1921 med *Selma Elisabeth Karlsson* f. ? ett av deras barn vet jag hette *Maggie Adèle* f 1924. Familjen bodde då i Emtbjörk, **Ekshärad**

b) *Johan Oscar Sandström* f 1894 gift 1919 med *Alida Viktoria Sveder* f ? en son hette *Åke Gustav* f 1923. Familjen bodde då i Kållerud **Ed**
Siv Bergman
Ölmestad Museum
330 21 Reftele
svar.kultur@gislaved.se

770. Kan någon hjälpa mig med min morfars syskon.

Min morfars mor kommer från **Arvika** heter *Ljunggren Eufemina* född 1848-01-16. Död 1881-07-09. Gift med *Gustafsson Johanne Fritiof* född i Hylletofta **Sävsjö** tror jag 1848-03-19 död 1894-02-16. Min morfars hette *Oscar Alfred Gustafsson* tagit namn *Ceder* född 1873-07-30. Bodde i Hylletofta och i Bringetofta, **Sävsjö** Småland. Jag har hört av min mamma att min morfars *Oscar Alfred Gustafsson Ceder* skall ha haft adress Fabrikgatan 139 i **Arvika** kan syskonen ha haft samma adress? De skall ha haft ett bageri i Arvika. Syskon till honom är troligen *Karin* född 1889-03-21, *Signe* 1883-03-12, *Hildur* 1886-06-08, *Sigfrid* 1893-03-28.

Kan detta stämma, går det få fram några uppgifter om dessa personer?

Mai Lis Lang
Ågostigen 31
576 31 Sävsjö
mai.lis.lang@jonkopings.mail.postnet.se

771. Jeg har lenge vært på leting etter min venninnes oldefar, *Johan Larson* (Larsen?), f. 1830 i Sverige. Han reiste rundt i Norge som brobygger, giftet seg omkring 1870, fikk flere barn og slo seg ned i **Geithus, Buskerud i Norge**. Han døde i Geithus i 1900, og i dødsmeldinga

sto det at han var fra **Bryn sokn i Sverige**. Da jeg var inne på Brunsborg fant jeg en ort som heter Byn og fattet nytt håp. Siden ingen kjenner til Bryn sokn, kan det kanskje være en skrivefeil for Byn? Min venninne vil gjerne vite mere om hvor oldefaren kom fra, hans foreldre o.a. Kan dere hjelpe? På forhånd takk!

Vera Hagen, Oslo
Bølerskrenten 24,
0691 Oslo,
Tel: 22 27 34 32.
verahage@online.no

772. Jag heter Lennart Svensson och bor i Källby, (Götene kommun) Skaraborg.

Har börjat forska på min mormor och det visar sig att hennes mormor kommer från **Väse** i Värmland och hette **Sara Nilsdotter**. Sara träffade en man som var rallare från **Forshem** vid Kinnekulle. Hon följde med honom till Forshem. Sara föddes 1836-06-02 och flyttade till Forshem 1858. Min undran är om det redan finns någon forskning som rör Sara och hennes familj i Värmland.

Lennart Svensson
Björsgårdsvägen 14F
533 73 Källby
Tel: 070 2581686
lennart.svensson@gotene.mail.telia.com

773. Jag söker uppgifter om **Maja Svensdotter**, född oäkta i **Stora Kil** 19/6 1807. Hennes mor var **Stina Jonsdotter** född 1769 i Kil och hennes fader uppges vara drängen **Sven Eriksson** i Ulverud, **Stora Kil**.

Från 1806 går det bra att följa Stina Jonsdotter och hennes oäkta dotter Maria. Stina gifter sig aldrig och dör sedan 1835 i Lersätra, Stora Kil som ogift fattig piga. Men var kommer hon från och var finns hon innan 1806. Det är en lucka i husförhören 1801-1805 och det gör att det är svårt att med säkerhet veta var hon kommer ifrån. Finns det någon som känner igen Stina Jonsdotter och hennes oäkta dotter Maja Svensdotter? Ta då kontakt med:

Sweneric Andersson
Täljstensv 7 C
752 40 Uppsala
Tel. 018/51 87 93
sweneric.andersson@comhem.se

Två värmlänningar skriver brev

Jag har i min ägo ett gammalt brev från "Värmlänningen" Per Engström till sin bror "Wärmlänningen" Jon Engström, som då befann sig i Älvdalen, Dalarna. Per Engström hade själv begett sig ända upp till Alftatrakten i Hälsingland.

Är det någon som känner igen sina släktingar? Kanske någon tycker att det vore kul att få det här brevet? Själv undrar jag lite om dessa bröder återvände till sina hemtrakter, eller om de blev kvar ute i "verlden". Det verkar vara viktigt med att de var värmlänningar.

Hur som helst så är det ju ett tidsdokument som visar hur folk var beredda att flytta på sig för att tjäna ihop en slant.

Vår släkt kommer från Värmland (kring Rämnen). De hette först Pettersson, flyttade till Mora i Dalarna och bytte till Enström som sedan blev Engström. Så det är ingen Per eller Jon som passar in där.

Det vore kul om brevet kom till rätt ägare. Jag har hittat det i en gammal trösklada som stod öppen för väder och vind i en fäbod ovanför Älvdalen. Fäboden Lokbodarna ligger nära det stället.

Ni får klura lite på det här, och den som vill ha brevet får gärna höra av sig till mig! Det är ganska urblekt och lite skört, men fullt läsbart.

Anneli Wallin
Indorvägen 64
792 96 Våmhus
Tel. 0250-45768.

Brevets text:

Godag
Grängsbo den 3 juli 1887
Ömt älskade broder
Jag får nu taga mig före och skriva några rader till dig och låta dig få veta hur mitt tillstånd är nu för tiden att det är gott och väl och jag är frisk och kry och önskar dig det samma goda det blev slut på flötningen för 14 dagar sedan men jag har haft arbete ändå vi har hållit på och tält slantar till ringbommar vi har haft afkord på dem vi har då tjent 2 kr. om dagen och jag har en af di kamratan som jag hade från Orsa och vi bor i en kammare
vi är bara 3 i lag så jag tänker att jag har di bättre än du fast det var svårt i vintras då du hade arbete men jag måste gifva mig ut i världen jag har fått löfe på arbete för hela sommaren kan hända du har haft
det bättre om du har följt mig men det förstås jag vet då ej hur kan hade heller du

kan nog hade bra der du är också jag undrar var Per Andersson är jag skulle villa ha reda på det för jag är skyldig han litet och jag skulle skicka dem men jag vet ingen adress borttill han jag undar hur lokbopojkan mår nu för tiden om du kan hälsa till dem från mig hälsa till dem alla från mig jag undrar hvad du har haft för en midsommar här jag är har det varit ren suping vi började om
torsdagen och höll på ända till måndan. Jag får nu låf att sluta för denna gång men när du skriver så glöm icke att nämna allting som du vet och har reda på svar väntar jag på nästa post Ajö

Min adres
Värmlänningen
Per Engström
Grängsbo
Alfta

På kuvertet står följande adress:

Wärmlänningen
Jon Engström
Lokboder
Moreldalen

Avstämplat i Alfta den 6 juli 1887.

Föreningens utgivning av böcker och register

Föreningen säljer ett antal publikationer, både egna och medlemmars. Medlemmar som önskar annonsplats för egna publikationer, kontakta ordföranden. Medlemmar får 10% rabatt på föreningens egna publikationer, markerade med *. Ange ditt medlemsnummer när du beställer. För angivet pris tillkommer porto. Order som överstiger 500:- skickas per postförskott, övriga faktureras. Egna publikationer kan även köpas direkt hos föreningens sekreterare. Vi rekommenderar beställning via brev till sekreteraren eller e-post till vsff@telia.com. Vid shutförsäljning kan dröjsmål uppstå under trycktiden.

Brunskog födde 1688-1930

Sven Haage

18205 poster i tre delar
10 sorteringar och utdrag

Del 1: 1688-1815
Del 2: 1816-1865
Del 3: 1866-1930

Pris per del 275:-*

Brunskog

Rolf Brodin

Husförhör 1760-1763 50:- *

Sven Haage

Födde 1688-1815 275:- *

Födde 1816-1865 275:- *

Födde 1866-1930 275:- *

Vigde 1691-1930 225:- *

Ekshärad

Mats Hellgren

Födde 1665-1722 200:- *

Födde 1723-1799 140:- *

Förs. bok 1665-1750 200:- *

Eskilsäter

Framtidshuset i Säffle/Reliken

Födde 1688-1920 225:- *

Vigde 1688-1920 100:- *

Döde 1688-1920 125:- *

Fryksände

Knut Malmström

Födde 1707-1765 225:- *

Glava

Arbetsmarknadsprojekt i Arvika

Födde 1696-1817 220:- *

Födde 1818-1872 220:- *

Födde 1873-1920 220:- *

Vigde 1699-1920 175:- *

Döde 1696-1920 240:- *

Gunnarskog

Carl-Johan Ivarsson

Vigde 1688-1920 225:- *

Födde 1688-1799 225:- *

Födde 1800-1842 225:- *

Födde 1843-1871 225:- *

Födde 1872-1920 225:- *

Döde 1688-1843 225:- *

Döde 1844-1920 225:- *

Huggenäs

Framtidshuset i Säffle/Reliken

Födde 1744-1920 175:- *

Vigde 1761-1920 90:- *

Döde 1761-1920 100:- *

Kila

Gunnar Jonsson

Födde 1640-1817 225:-

Födde 1818-1900 225:-

Vigde 1689-1900 120:-

Bouppt. 1744-1859 60:-

Lysvik

Arne och Moira Linnarud

Fb, vb, db 1692-1793 350:-

fb, vb, db 1793-1821 250:-

Millesvik

Arbetsmarknadsprojektet Cresco

Födde 1688-1920 165:- *

Vigde 1688-1920 70:- *

Döde 1688-1920 100:- *

Norra Råda

Mats Hellgren

Födde 1725-1769 140:- *

Stavnäs

Jan Thimberg

Födde 1687-1775 170:- *

Födde 1776-1850 200:- *

Födde 1851-1920 225:- *

Vigde 1687-1920 225:- *

Döde 1687-1820 225:- *

Döde 1821-1920 225:- *

Register och avskrifter

Bogen

Carl-Johan Ivarsson

Fb, Vb, Db 1850-1920 225:- *

Botilsäter

Arbetsmarknadsprojektet Cresco

Födde 1721-1920 225:- *

Vigde 1721-1920 110:- *

Döde 1721-1920 150:- *

Bro

Framtidshuset i Säffle/Reliken

Födde 1692-1835 225:- *

Födde 1836-1920 225:- *

Vigde 1692-1920 150:- *

Döde 1689-1920 190:- *

Utnyttja din medlemsrabatt!

Medlemmar får 10% rabatt på alla publikationer som ges ut av föreningen, markerade med *.

Sunne*Margit Olsson och Arne Linnarud***Fb, Vb, Db 1669-1736 300:-****Fb, Vb, Db 1737-1758 300:-****Fb, Vb, Db 1759-1774 300:-****Fb, Vb, Db 1775-1793 350:-****Södra Ny***Framtidshuset i Säffle/Reliken***Födde 1738-1920 190:- *****(lucka 1783-1822)****Vigde 1739-1920 110:- *****Döde 1739-1920 125:- *****Vitsand***Kerstin Risberg***Fb, Vb 1824-1860 200:- *****Väse***Anette Carlsson och Sigvard Boström***Vigde 1683-1930 300:- *****Älgå***Arbetsmarknadsprojekt i Arvika***Födde 1688-1835 225:- *****Födde 1836-1924 225:- *****Vigde 1688-1920 125:- *****Döde 1687-1920 160:- *****Ölserud***Arbetsmarknadsprojektet Cresco***Födde 1754 - 1920 225:- *****Vigde 1754 - 1920 60:- *****Döde 1754 - 1920 100:- *****Östmark***Kerstin Risberg***Födde 1765-1820 240:- *****Ortregister***Gunnar Jonsson***Värmland (2:a utgåvan) 70:- *****Dalsland (2:a utgåvan) 45:- *****Värmländska Antavlor 1-50**

Antavlor publicerade i VärmlandsAnor 1990-1997. Totalt över 14 000 anor. Socken- och släktnamnsregister.

..... 140:- ***Arbetsvandringar Värmland
Härjedalen****under 1800-talet 100:- ****Roger Alderstrand o ABF Härjedalen**Litteratur***Anor och anekdoter**

Värmlands Släktforskarförnings jubileumsbok 2003. 25 författare skriver om släktforskning och Värmland. **200:-**

**En kyrkoherdes vardag
Ekshärad 1700-1758***Mats Hellgren*

Andreas och Bengt Piscator, kyrkoherdar, har fört anteckningar om allt som tilldragit sig i prästgården. År 1758 omfattar dag för dag notering. Häftat 186 sid.

..... 150:- ***Boställen i Säffle kommun***Sven Johansson*

Över 7000 namn på herrgårdar, gårdar, torp, backstugor och andra bostadshus. Även skolhus, lanthandlar, kyrkor, missionshus, kvarnar mm på landsbygd och i tätort. Sorterat efter namn. Med kort beskrivning och koordinater enligt Rikets nät 2,5 gon V 1938. 276 sid A4.

..... 170:-**Wermlandslegten Ekelund***Leif Robertson 2003.*

"Slegtbeskrivning öfver Wermlandslegten Ekelund och dess förgreningar 1500-2000". Ett försök till en släkt-historisk forskning över femhundra år. Utgår från stamfadern "Herr Anders", fogde på Lundby säteri i Kölaby(P) runt år 1600. Sonsonen Anders Ekelund-Nilsson föddes på Lundby 1641, och är förfader till den vitt förgrenade Ekelundsläkten. Ättlingar finns i bl a Värmland och Dalsland. 411 sidor, A4, illustrerad, personregister. **250:-***

**Ölme Härads Dombok
1629 - 1650***Axel Em. Löf*

Nytryck från 1997. Huvuddelen av materialet utgörs av Ölme härads dombok. Dessutom finns ett par protokoll från Visnum och Färnebo härader, Varnums kyrkobok för tiden 1645-50, en mantalslängd för Ölme och Varnum 1642 mm. Häftad, 234 sid, person och sakregister.

..... 200:- ***Kvarnarna vid Rottnafallen***Eric Sundell*

Kvarnindustrins uppbyggnad från 1600-talet. Teknik, matning, kvarnbeskrivningar. Andra utgåvan 2003. Ändringar, tillägg och några nya bilder. 110 sidor, personregister. **110:- ***

**Torp och ödegårdar i
Huggenäs***Gunnar Jonsson m.fl.*

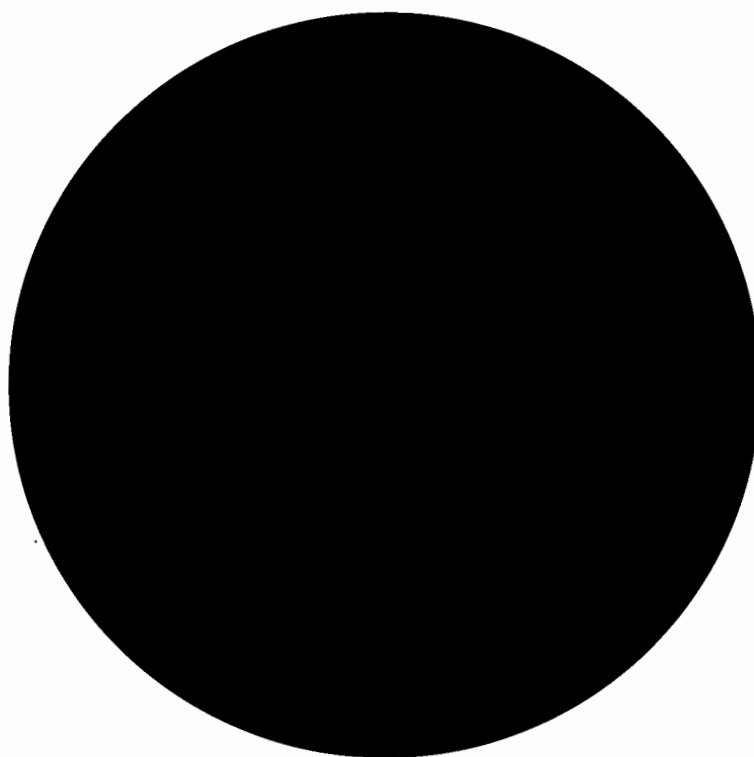
Förteckning och beskrivning med kända inneboende över de försvunna boställena i Huggenäs socken. En sammanställning av resultaten från torpinventeringen åren 1994-2001. Ort- och personregister. 36 bilder. 86 sidor A4 **100:-**

**Torp och ödegårdar i
Ölserud***Maj Olsson m.fl.***28 sidor A4 60:- *****Torp i Botilsäter***Britta Johansson m.fl.***47 sidor A4 50:- ****Övrigt***Antavleblanketter****A3, 6 generationer, 5-pack 15:-****Nytt från VSF 1984-91****hel årgång 75:-****VärmlandsAnor 1992-98****per nummer 30:- *****hel årgång 100:-****VärmlandsAnor 1999-2003****per nummer 40:- *****hel årgång 120:-**

Begränsad eftersändning
Vid definitiv eftersändning retur med
den nya adressen till:
Värmlands Släktforskarförening
c/o Lars-Gunnar Sander
Norra Berghaget
667 32 FORSHAGA

B

Föreningsbrev

Knappen.

Det är grönt.

Box 2149, Ramgatan 7, 650 02 Karlstad.
Tel 054-22 15 00. Fax 054-22 15 19.
E-post tryckeri@knappen.se. Hemsida www.knappen.se
Miljöcertifierad ISO 14001, Svanenlicensierad